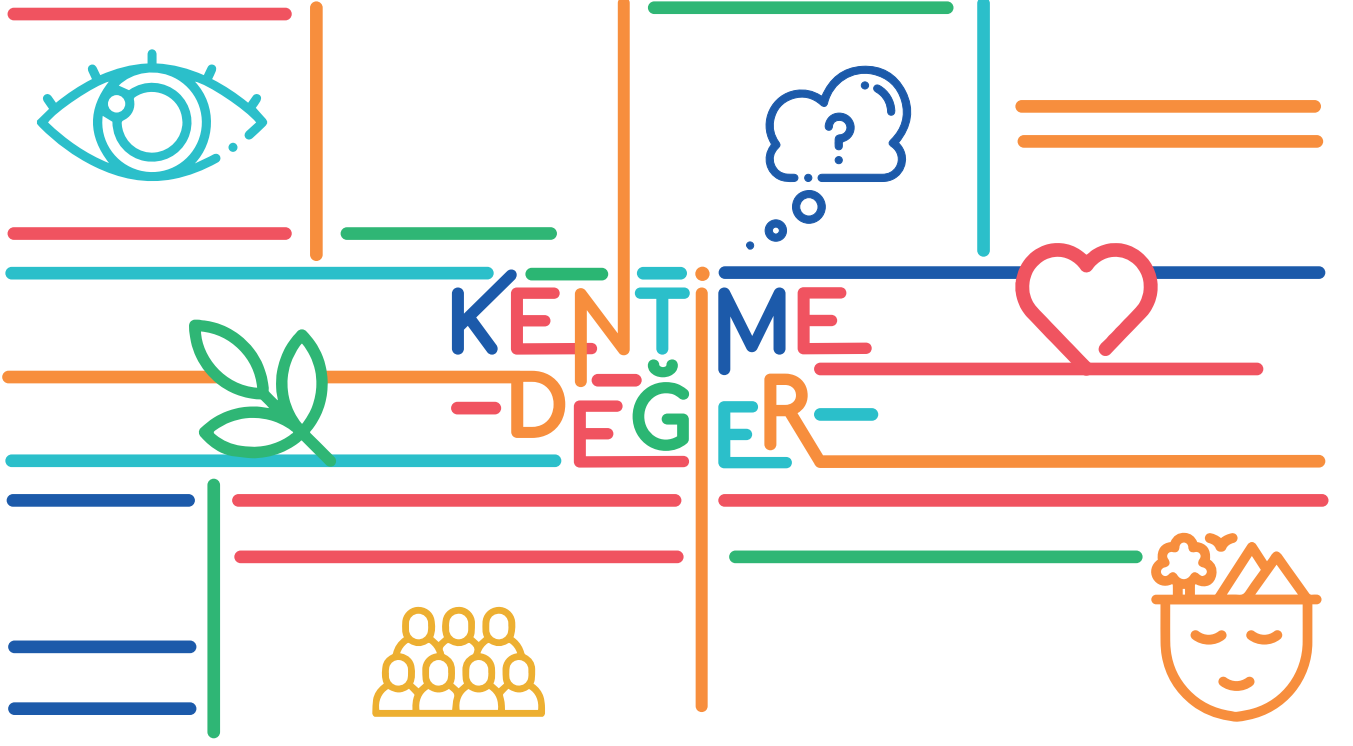
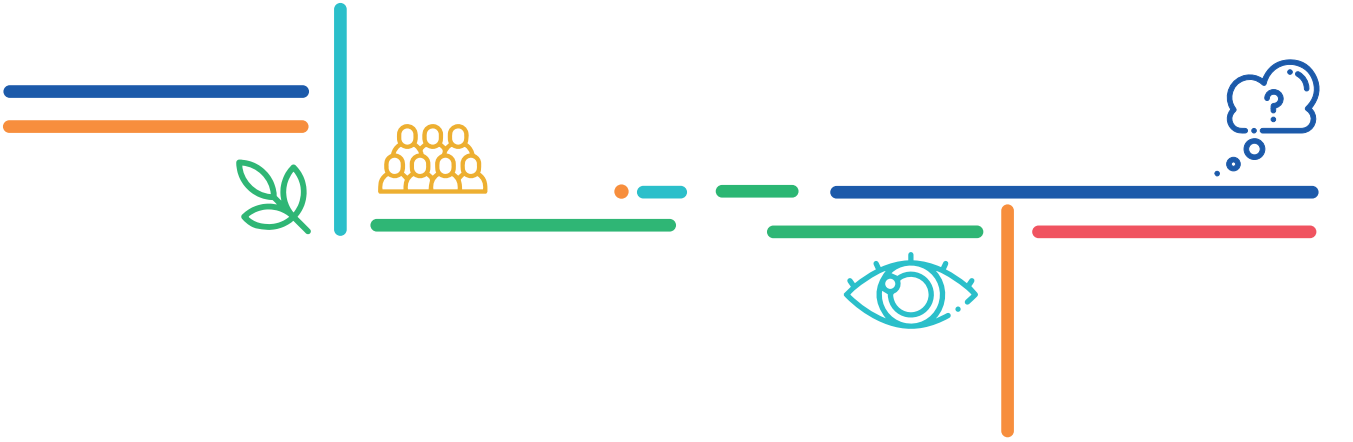

KENTİME DEĞER PROJESİ KENT HAKKI OKULU SİVİL İZDÜŞÜM RAPORU

HAZİRAN 2022

dörtmevsim

SABANCI VAKFI

Hibe Programı ile desteklenmiştir.

KENTİME DEĞER PROJESİ

KENT HAKKI OKULU SİVİL İZDÜŞÜM RAPORU

Dört Mevsim Yaşam Boyu Oyun ve Öğrenme Derneği

Yazışma Adresi: Murat Reis Mah. 200 sk. No:128/A Konak/İzmir

https://dortmevsimood.org/

e-posta: info@dortmevsimood.org

İzmir, 2022

Proje Ekibi:

Betül Yaprak Yorğun

Emine Kaya

Esra Berberoğlu

Nilay Küme

Derleyenler:

Emine Kaya ve Esra Berberoğlu

Grafik Tasarım ve Uygulama:

Deniz Ergüner

İllüstrasyon:

Ece Haskan Uluçay

“Bu döküman Sabancı Vakfı Hibe Programı’nın mali katkısı ile hazırlanmıştır. Bu belgenin içeriğinden sadece Dört Mevsim Yaşam Boyu Oyun ve Öğrenme Derneği sorumludur ve bu içerik herhangi bir şekilde Sabancı Vakfı’nın görüş veya tutumunu yansıtmaz.”

İÇİNDEKİLER

Dört Mevsim YBOÖD Hakkında	1	2.10. Onuncu Hafta	39
Kentime Değer Projesi Hakkında	1	2.10.1. Genel Özet	40
1. Sivil İzdüşüm Raporu Hakkında	2	2.10.2. Sivil İzleme Deneyimleri	40
1.1. Neden Sivil İzleme?	4	2.11. Onbirinci Hafta	42
1.2. Başımıza Neler Geldi?	5	2.11.1. Genel Özet	42
2. Sivil İzleme Ödev Ve Uygulamaları	7	2.11.2. Sivil İzleme Deneyimleri	43
2.1. Birinci Hafta	7	3. Sonuç Yerine	44
2.1.1. Genel Özet	8	4. Ekler	45
2.1.2. Sivil İzleme Deneyimleri	9	Ek 1: Kent Hakkı Okulu Dersleri ve	45
2.2. İkinci Hafta	14	Eğitmenler	
2.2.1. Genel Özet	14	Ek 2: Sivil İzleme Uygulama Raporu	46
2.2.2. Sivil İzleme Deneyimleri	15	Soruları	
2.3. Üçüncü Hafta	17	Ek 3: Sivil İzleme Uygulaması Yapan	47
2.3.1. Genel Özet	17	Katılımcılar	
2.3.2. Sivil İzleme Deneyimleri	18	Ek 4: 5N1K Dökümanı	48
2.4. Dördüncü Hafta	21	Kent Hakkı Okulu Nedir?	48
2.4.1. Genel Özet	21	Kent Hakkı Okulu Nasıl İşler?	49
2.4.2. Sivil İzleme Deneyimleri	22	Sivil İzleme Nedir?	49
2.5. Beşinci Hafta	24	Neden Sivil İzleme Yapılır?	50
2.5.1. Genel Özet	24	Nasıl Sivil İzlemeci Olunur?	50
2.5.2. Sivil İzleme Deneyimleri	25	Sivil İzleme Metodu	51
2.6. Altıncı Hafta	26	İzleme Çalışması için Yol Haritası:	51
2.6.1. Genel Özet	26	Hazırlık	
2.6.2. Sivil İzleme Deneyimleri	27	İzleme Çalışması için Yol Haritası:	52
2.7. Yedinci Hafta	28	Katılımcı izleme sonrası	
2.7.1. Genel Özet	28	Sivil İzleme Tüyoları	52
2.7.2. Sivil İzleme Deneyimleri	29	Projenin İzleme ve Değerlendirmesi	53
2.8. Sekizinci Hafta	32	Ne Demektir?	
2.8.1. Genel Özet	33	İzleme ve Değerlendirme	53
2.8.2. Sivil İzleme Deneyimleri	34	Nasıl Yapılır?	
2.9. Dokuzuncu Hafta	36	Her Bir Ders Öncesi Neden Ön-test,	53
2.9.1. Genel Özet	36	Son-test Dolduruyoruz?	
2.9.2. Sivil İzleme Deneyimleri	37	Sivil İzleme Uygulama Raporunu	54
		Doldururken	

Dört Mevsim Yaşam Boyu Oyun ve Öğrenme Derneği Hakkında:

Dört Mevsim Derneği, 2020 yılında İzmir'de kurulmuştur. Derneğin çalışmaları katılım, alternatif eğitim ve ekoloji konularında yoğunlaşmıştır. Dernek, (1) yaşama dair her konuda formal ve alternatif eğitimi ve yaşam boyu, katılımcıl-barışçıl, doğayla uyumlu öğrenmeyi desteklemek; başta çocukların ve gençlerin kendi potansiyellerini keşfetmesini, yaratıcılık ve üretkenliklerinin açığa çıkmasını, duygu dağarcıklarının gelişmesini, bireysel ilgi ve ihtiyaçları ile bağ kurabilmelerine alan açmayı, sosyal, bilişsel, duygusal, dilsel ve ruhsal gelişimlerini desteklemek; (2) gençlerin ve çocukların katılımlarının her düzeyde artırılması ve genç insanların gelişen kapasitelerini dikkate alarak sürdürülebilir dünyada rol oynayabilmeleri ve karar alma mekanizmalarına ulaşabilmeleri için modeller, teknikler ve kaynaklar araştırmak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak; (3) doğa ve insan arasında barış dolu bir ilişkiyi yeniden kurmak; ekolojik yaşam bilincini ve duyarlılığını tanıtmak, yaygınlaştırmak ve doğayla uyumlu öğrenme ortamlarının ve oyun alanlarının artmasına/yaygınlaşmasına katkıda bulunmayı amaçlar.

Kentime Değer Projesi Hakkında:

Kentime Değer Projesi, gençlerin aktif katılımı ile yenilikçi, kapsayıcı ve ihtiyaç temelli bir kent politikası oluşturulmasında aktif rol oynamaları, gençler ve yerel yönetimlerin birlikte çalışabilme pratiği geliştirmelerini amaçlar.

İzmir ve Eskişehir kentlerinin daha adil, demokratik, ekolojik birer kente dönüşmesinde gençlerin, kent hakkını ihlal eden sorunları **"sivil izleme"** yöntemiyle raporlamasını, daha sonrasında bu sorunlara yerel kamu çalışanları ile birlikte ortaklaşa çözümler üretmelerini hedefler. İzmir ve Eskişehir'den 24 genç ve 4 kamu çalışanı **Kent Hakkı Okulu** isimli, 4 aylık bir programa katılarak kente dair durumları farklı disiplinleri çalışan uzmanların ve akademisyenlerin perspektifinden ele alma şansı edinir (*Kent Okulunun konu başlıkları arasında, kent ve ekoloji; kent ve barınma; kent ve erişebilirlik; kent ve güvenlik; kent ve cinsiyet gibi farklı konular yer almaktadır*). Akabinde kent hakkının mekansal olarak iz-düşümünü tespit etmek için saha çalışmaları yaparlar. Toplanan veriler farklı temalar altında **Kentsel Haklar İzdüşüm Raporu'**nda bir araya getirilir. Eş zamanlı olarak ortaya çıkarılan veriler ışığında eylem planı oluşturulur. Projenin diğer faaliyetleri arasında kent forumları, Hayalimdeki Şehir Kampı yer almaktadır.

Ağustos 2021-Ağustos 2022 tarihleri arasında yürütülen projenin ortakları Çiğli Belediyesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi (Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Ağı İzmir Kurulu), Toy Gençlik Derneği'dir.

1. Sivil İzdüşüm Raporu Hakkında

8 Kasım 2021- 28 Şubat 2022 tarihleri arasında çevrimiçi derslerle gerçekleşen **Kent Hakkı Okulu** boyunca **Kentime Değer projesinin katılımcısı olan gençler**, her bir ders sonrasında dersin eğitmeni ve proje ekibi tarafından belirlenen sorular çerçevesinde sivil izleme uygulamaları gerçekleştirmişlerdir. Bu sivil izleme uygulamaları her dersin temasına uygun şekilde çeşitlendirilmiştir. Örneğin, yaşadığı yerde sokağa çıkıp belli bir konuda gözlem yapmak; yerel yönetimler tarafından yayınlanan stratejik planlar, faaliyet raporları gibi belgeleri incelemek; belirli bir konuda röportaj yapmak gibi.

Kent Hakkı Okulu'nun kapsamında yer alan konu başlıkları çerçevesinde gençler bireysel ya da grup olarak gerçekleştirdikleri bu uygulamaların raporlarını da bir sonraki ders öncesinde çevrimiçi google form aracılığıyla iletmışlerdir. **Sivil İzdüşüm Raporu**, gençler tarafından yazılan bu sivil izleme raporlarından verileri, deneyimleri, gözlemleri, ihtiyaç ve talepleri iletmek amacıyla yazılmıştır. Adından da anlaşılacağı üzere gençlerin deneyimleri, tespitleri ve değerlendirmelerinin izdüşümünün çıkarılması amaçlanmıştır. **Kent Hakkı Okulu**'nda gerçekleştirilen derslerin özetlerine ise derneğin web sitesinden ulaşılabilir.

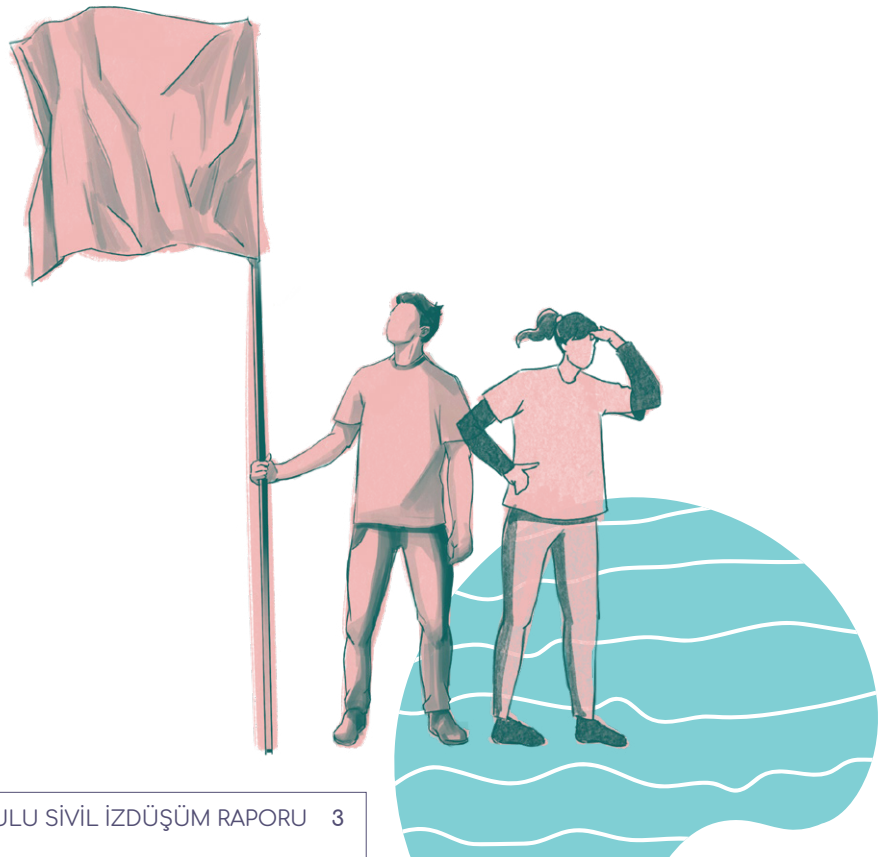
Sivil İzdüşüm Raporu'nu yazarken en temel derdimiz ve önceliğimiz bir konuyu gençlerin nasıl deneyimlediği ve nasıl anlatmayı tercih ettiğini olduğu gibi aktarmaktır. Gençlerin ilettiği bilgiler teyit edilmemiş, karşılaştırılmamış ve gençlere bu anlamda da sorular sorulmamıştır. Örneğin, eğer sivil uygulamayı gerçekleştiren genç; bir dökümanda ihtiyacı olan bilgiye ulaşamadıysa ve bunu raporladıysa, proje ekibi tarafından döküman incelenerek bu izleme uygulamasının sonucu teyit edilmemiştir. Gençin deneyimi gözünden baktığımızda eğer o bilgi pratikte varsa bile, genç için ulaşılabilir ve anlaşılabilir bir bilgi olmamıştır. **Sivil İzdüşüm Raporu**'muzun tüm eksenini işte tam bu bakış açısı ile şekillenmiştir. Stratejik bir belgede gençlere, kent hakkına, katılıma yönelik bilgiler ulaşılabilir, erişilebilir ve anlaşılabilir olmalıdır. **İzdüşüm Raporu** bunlarla ilgili bilgiyi, **mevcut durumu ve önerileri gençlerin deneyimleri üzerinden sunmayı hedeflemiştir.**

Kent Hakkı Okulu katılımcıları İzmir ve Eskişehir'de ikamet etmektedir ve katılımcıların büyük çoğunluğu Çiğli, Konak, Tepebaşı ve Odunpazarı ilçelerinde uygulamaları gerçekleştirmişlerdir. Bununla birlikte İzmir ve Eskişehir'in diğer semtlerinde de gerçekleştirilen uygulamalar olmuştur. Bunlarla ilgili verileri ayırtmamayı ve

belediyelerle ilgili referansları belirtmemeyi tercih ettik. Bu tercihin sebebi ise her bir uygulamada bütün belediyelere yönelik sivil izleme uygulamaları gerçekleşmediği ya da raporlanmadığı için okuyucunun sonuçları okurken yanlış yönlendirilmesi riskiydi. Örneğin, herhangi bir konuda hizmetlerin anlatıldığı bölümde, okuyucu için hizmetleri anlatılan belediyeye referansla adı geçmeyen belediyelerin aynı konuda hizmet vermediği yanlışlığı doğabilirdi. Halbuki o hafta gerçekleştirilen uygulamalarda diğer kentte yaşayan gençler bu hizmetleri araştırmamış ya da rapora yazmak istememiş olabilirdi. Böyle bir teyit ve karşılaştırma sunulmayacağı için de herhangi bir belediyenin adına referans verilmemiştir. Sadece bir iki bölümdeki sivil izleme raporlarında bütünlük tamamen bozulacağı, anlamlı bir veri sağlanamayacağı için belediye isimleri metin içinde geçtiği haliyle paylaşılmıştır. Bu bölümlerde adı geçmeyen belediyeler, sivil izleme raporlarında bir veri bulunmadığı için eklenmemiştir.

Sivil İzdüşüm Raporu'nun her bir bölümünde, genel çerçeve sunulduktan sonra google form aracılığıyla gençler tarafından iletilen raporlardan alıntılar yer almaktadır. Bu alıntılara herhangi bir müdahale yapılmamış, gençlerin raporlarından direkt olarak alınmıştır. Anlamı değiştirecek herhangi bir değişiklik, düzenleme, dilbilgisi ve yazım hatası ile ilgili bir düzeltme yapılmamıştır.

Raporun akışındaki sıra ise **Kent Hakkı Okulu** takvimine göre düzenlenmiştir. Bölümler derslerin yapılış tarihlerine göre ard arda gelmektedir.

1.1. Neden Sivil İzleme?

Sivil izleme, mevcut bir durum ve/veya hizmetin kalitesini ölçmek, hak ihlallerini tespit etmek için ana paydaşların aktif katılımını sağlamaya yönelik, doğrudan siviller (yararlanıcılar) tarafından gerçekleştirilen eylemlerdir. İzleme hem raporlama hem de savunuculuk süreçlerinin ilk adımıdır. İzleme sürecinde mevcut politikalar, uygulamalar ve/ya kanunlar göz önüne alınmalıdır.

Kent Hakkı konusunu ele aldığımız, gençler ve yerel yönetimler arasındaki ilişkinin de bu hak çerçevesinde güçleneceği, derinleşeceği bir proje hayata geçirmek istediğimizde gençlere yönelik demokratik katılım araçlarını çeşitlendirmeyi, gençleri bu araçlarla ilgili güçlendirmeyi de hedefledik.

Kentteki farklı ihtiyaç ve taleplerin görünür olması, mevcut durumun ortaya çıkarılması önemli bir örgütlenme aracıdır. Görünür kılınan ihtiyaç ve talepler doğrultusunda, yurttaşlar demokratik katılım aracı olarak bu raporları kullanabilir, farklılaşan ihtiyaçlarına farklılaşan çözümler getirilmesi konusunda karar alma mekanizmalarına dahil olmak için sesini duyurabilir, görünür hale gelebilir.

Kent hakkı ile ilgili bilgi, beceri ve farkındalık kazanırken gençlerin sivil izleme yöntemi aracıyla bulundukları kentlerin dedektifleri olması fikri bizi çok heyecanlandırdı. Kentte müştereklerin, kent hakkının, katılımın, adil, kapsayıcı, renkli kent yönetimlerinin peşinden giden gençler; deneyim, tespit ve önerilerini iletebilir ve aktif yurttaşlar olarak kentlerinin şekillenmesinde rol oynayabilirler.

Keyifli bir oyun gibi de düşünebiliriz aslında. Oyun arkadaşlarımız olan gençlerin deneyimleri bizlere bir resim ortaya çıkardı, biz de bunu sizlerle paylaşmak istedik.

Gördüğümüz resmi genç dostu, gençlerin aktif katılımını destekleyen, eşit, adil, kapsayıcı, çok renkli, çok sesli kentler haline getirmek için hepimizin rolü büyük ama tabi ki en büyük rol ve sorumluluk yerel yönetimlerin. Yerel yönetimlerin kapsayıcı, adil ve genç dostu kentlerin inşasındaki çalışmalarının artması, çeşitlenmesi için savunuculuk araçlarının çoğalacağına ve bu adımların atılacağına inanıyoruz.

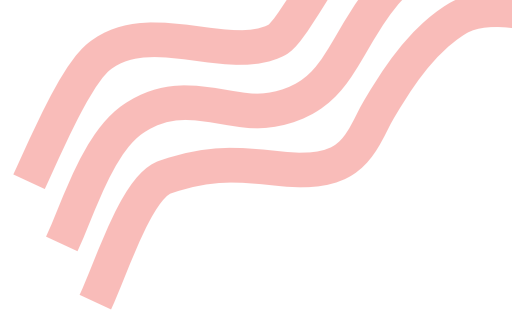
1.2. Başımıza Neler Geldi?

Proje ekibi olarak Sivil İzdüşüm Raporu'nu hazırlarken kapsamı konusunda pek çok tartışma yürüttük. Başımıza gelenlerin yani proje ekibi olarak deneyimlerimizin, öğrendiklerimizin, hatalarımızın ve başarılarımızın gençlerle birlikte sivil izleme yöntemini kullanmak isteyen organizasyonlara yardımcı olacağını düşünüyoruz.

Projemizin ilk döneminde, sivil izleme yöntemi ile ilgili gençlerin kapasitelerini artıracak, yöntemle ilgili gençleri güçlendirecek araçlar geliştirdik. Sivil izlemenin 5NİK'sı ile ilgili rehber hazırladık ve bu raporun sonunda onu da bulabilirsiniz. Sivil izlemenin ne olduğu ile ilgili gerçekleştirdiğimiz ilk dersten sonra, gençlere yönelik bir paylaşım toplantısı ile de yaşadıkları zorluklar üzerinden yeniden sivil izlemenin ne olduğu üzerine konuştuk. Proje koordinatörünün düzenli iletişimi, izleme ve değerlendirme uzmanı tarafından hazırlanan ilk ve son testlerin analizleri üzerine geliştirdiğimiz müdahaleler de yine gençleri sivil izlemeye dair güçlendirdi.

Tüm bunlarla birlikte gözlemimiz, gençlerin sivil izleme gözlüğüyle çevrelerine baktıklarında gördükleri, düşündükleri ve aktarımları ile ilgili kapsamlı, derinlikli araçların geliştirilmesi gerekliliğidir. Gençlerin, yöntemin kendisi, uygulanış biçimi, aktarılış biçimi ile ilgili bilgi, beceri ve yaklaşım kazanacakları öğrenme araçları, materyaller üretilmelidir ve bu araçlar çoğaltılmalıdır. Tüm süreç boyunca gençler takip edilmeli ve süreç içerisinde yaşadıkları zorlukları, soruları anında paylaşabilecekleri mekanizmalar üretilmelidir.

Sivil izleme ile ilgili gençlerin en önemli taleplerinden biri de akranlarının deneyimlerini duymak olmuştur. Akranlar arası öğrenme, kentteki farklı deneyimlerin paylaşılması, farklı ihtiyaç ve taleplerin görünür olması için böyle buluşmaların gerçekleştirilmesi oldukça kritik. Gençlerin birbirleriyle deneyimleri üzerine tartışabilecekleri alanlar yaratılmalıdır. Bu hedefe yönelik çalışmalar; buluşmalar dışında çevrimiçi araçlarla da zenginleştirilebilir. Bununla birlikte, ödevlerin gruplar halinde yapılmasına yönelik istek ve motivasyon da, gençlerle gerçekleştirdiğimiz çevrimiçi deneyim toplantılarında paylaşılmıştır. Bir grup

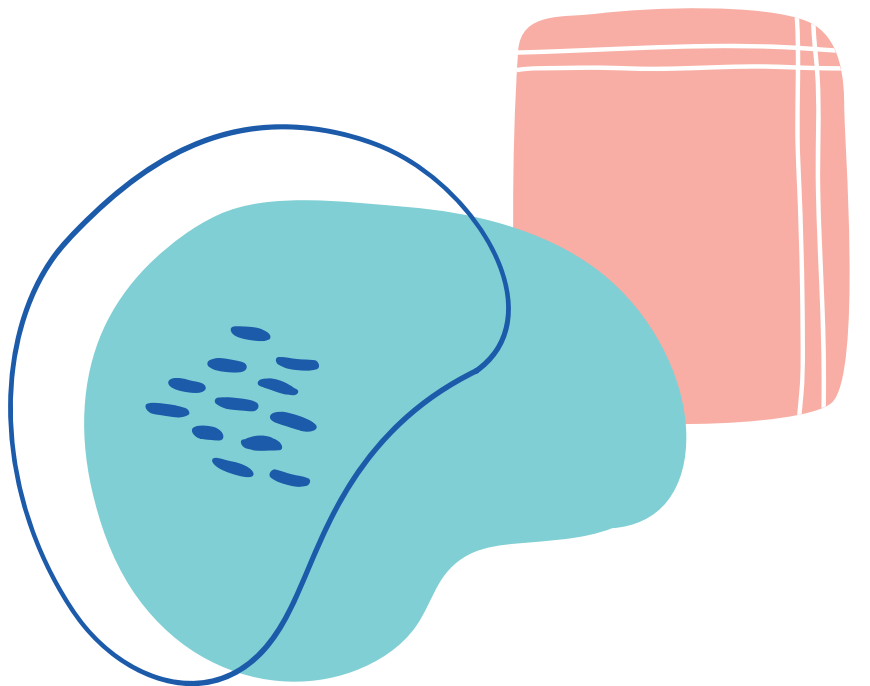

olarak sivil izleme uygulaması gerçekleştirmek, birbirini besleyerek harekete geçmek, birbirini tamamlamak anlamında gruplar halinde uygulama yapılması için gençler teşvik edilebilir, yönlendirilebilir.

En önemli öğrendiğimiz çıktılarından bir diğeri ise daha geniş aralıklı zaman planlamaları yapmanın gerekliliğidir. **Kent Hakkı Okulu**'nda gençler her hafta bir sivil izleme uygulaması gerçekleştirmişlerdir. Bunun gerçekçi olmadığını, gençlerin daha uzun zamana ihtiyacı olduğunu gözlemledik. Bu nedenle sivil izlemenin gerçekleşmesi ile ilgili zaman planlamasına dikkat edilmesini öneriyoruz.

Kasım 2021-Şubat 2022 tarihleri arasında, kent hakkı etrafında bir araya gelen, kentlerine yeniden bakmak isteyen, farklı ihtiyaç ve taleplerinin görünür olması için emek sarf eden, merakları ve motivasyonları ile tüm Kentime Değer yolculuğunu üreten gençler bu raporun yaratıcısıdır.

Adil, kapsayıcı, katılımcı, renkli, canlı ve genç dostu kentler için üretmeye devam.

2. SİVİL İZLEME ÖDEV ve UYGULAMALARI

2.1. BİRİNCİ HAFTA

Dersin Adı : Sivil İzlemeye Giriş

Sivil İzleme Dönemi : 8 - 14 Kasım 2021

Sivil İzleme Ödevi

“Sivil İzlemeye Giriş” dersinin ardından katılımcılara aşağıdaki ödev verilmiştir.

Eskişehir’de olan katılımcılarımız için Tepebaşı, Odunpazarı Belediyeleri ve İzmir’de olan katılımcılarımız için Konak, Çiğli Belediyeleri’nin Stratejik Planlarını, “İnsan Hakları Kentleri Göstergeleri”nde listelenmiş, engelli, kadın, çocuk, mülteci ve yaşlı göstergeleri bağlamında incelemenizi rica ediyoruz. Bunu yaparken belediyelerin sitelerinde “Kurumsal” başlıklı sayfada yer alan stratejik plan ve faaliyet raporu isimli iki kaynaktan faydalanabilirsiniz.

İzleme uygulamasını gerçekleştirirken;

1. Öncelikle göstergelerde yer alan engelli, kadın, çocuk, mülteci ve yaşlı alanlarından birini seçmelisiniz.
2. İzlenilen belediye, stratejik planında seçilen alanda (*engelli, kadın, çocuk, mülteci, yaşlı*) neleri vaat etmiş/öngörmüş?
3. Faaliyet raporunda bunların ne kadarını gerçekleştirdiğini belirtmiş?
4. Bu gerçekleşen faaliyetler o kenti; kent sakinleri için daha uygun bir kent haline getiriyor mu?

Bu izleme uygulaması kapsamında belediyelerin son dönem stratejik planlarını incelemenizi, planlamada yer verilen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı, ulaşıldı ise ne düzeyde gerçekleştiğinin incelenmesi bekliyoruz. Hedeflerin gerçekleşme durumları, faaliyet raporundan takip edilecektir.

Stratejik plan incelemesi yapılırken **“İnsan Hakları Kentleri Göstergeleri”nde** yer alan engelli, kadın, çocuk, mülteci ve yaşlı göstergelerinden faydalanılacaktır.

2.1.1. Genel Özet

“Sivil İzlemeye Giriş” dersi özelinde sivil izleme uygulaması, proje kapsamındaki belediyelerin stratejik planlarının incelenmesi ve faaliyet raporlarıyla karşılaştırılması üzerine gerçekleştirilmiştir. İzleme yapılacak belediyeler, Kentime Değer Projesi’nin proje ortağı olan belediyeler arasından belirlenmiştir. Eskişehir’de ikamet eden katılımcılar **Odunpazarı Belediyesi** ile **Tepebaşı Belediyesi’nin**; İzmir’de olan katılımcılar ise **Çiğli Belediyesi** ile **Konak Belediyesi’nin** stratejik planlarını incelemiştir. Bu sivil izleme kapsamında katılımcılar, bireysel veya grup halinde 20 sivil izleme uygulaması gerçekleştirmiştir.

Bu bölümde yapılan sivil izleme uygulamalarındaki ortak tespit, belediyelerin stratejik planları ve faaliyet raporlarının dilinin açık, anlaşılır olmamasıdır. Ayrıca, metinlerde çok sayıda muğlak ifadenin yer alması sebebiyle bilgileri teyit etmede yaşanan sorunlar dile getirilmiştir.

Bu bölümde amaç, belediyelerin stratejik planlarını ve bu planların uygulamadaki durumunu gösteren faaliyet raporlarını inceleyen gençlerin deneyimleri ve tespitleri üzerinden betimlemektir. Belediyeler arasında stratejik plan, faaliyet raporları ve hizmetlerin gerçekleşme durumu bakımından bir karşılaştırma hedeflenmemektedir. Bazı alıntılarda, anlatımın bütünlüğünü bozmamak adına metin içinde geçen belediye isimlerine müdahale edilmemiştir. Bazı belediyelerin adlarının geçmesi, bazılarının geçmemesi bir tercih değildir, katılımcıların bu bilgiye yer verip vermemesinden kaynaklanmaktadır.

2.1.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Belediyelerin stratejik plan ve faaliyet raporlarını izleyen katılımcıların deneyimlerine dair örnekler aşağıda verilmiştir.

Çocuk alanında yapılan izleme uygulamalarında katılımcılar, belediyelerin stratejik planlarındaki ifadelerin belirsizliğine, anlaşılması güç metinler olmasına vurgu yapmaktadırlar. Ayrıca faaliyet raporlarında gerçekleştiği ifade edilen hizmetlerdeki veri eksikliğine ve muğlak ifadelere dikkat çekmişlerdir.

"Faaliyet raporunda 2019 yılında Çiğli ilçesinde 3 adet yeni park açıldığı belirtilmiş ancak bu parkların çocuk oyun parkı mı yoksa yetişkinlere için oluşturulmuş park mı olduğu detaylandırılmamıştır."

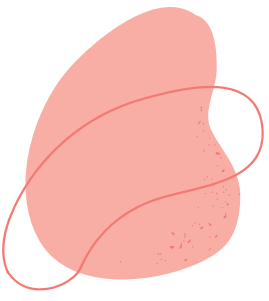
"Buralarda çocuklara yönelik çok yönlü eğitim atölyesi çalışmaları yapılmıştır. Ancak bu eğitimler ve sosyal faaliyetler kaç çocuğa eriştiğini, katılamayanlar için geleceğe yönelik nasıl bir yol izleneceği belirtilmemiştir."

"Taraftmca yapılan izleme sonucunda; söz konusu stratejik planın uygulanması gereken yaklaşık 2 yıllık süre zarfında kreş sayısındaki artışın beklenin altında kaldığı, ... göze çarpmıştır."

"Yapılan kreş sayısı konusunda muamma mevcut."

Belediye stratejik planları ve faaliyet raporları karşılaştırmasında kadınlara yönelik izleme uygulaması yapan katılımcılar, değerlendirmelerinde hem hizmetlerdeki hem de raporlardaki teknik sorunlara değinmişlerdir. Belediyelerde çalışan personel sayılarında cinsiyet dağılım dengesizliği ve belgelerde kullanılan kavramların sorunlu olmalarına (örn; "kadınlarımız" ifadesi) dikkat çekmişlerdir. Ayrıca kadınlar için oluşturulan eğitim programlarının toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirmeye yönelik olduğuna vurgu yapılmıştır. Stratejik planlardaki hedefler ile faaliyet raporları arasındaki uyumsuzluk ve muğlak ifadeler bu alanda da sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

"Belediye personeli; memur, sözleşmeli personel ve işçi statüsündeki çalışanlardan oluşmaktadır. Yılları itibarıyla belediyedeki tüm personelin %22'sini kadınlar oluşturmaktadır. Kadrolara göre personel dağılıma bakıldığında kadınların en fazla çalıştığı birim genel idari birimdir. Stratejik Plan Hazırlığından sorumlu ekibin içinde kadın oranı %36'dır. Çiğli Belediyesinde, kurum yönetim kadrosunda cinsiyet dengesinin sağlanamamış olduğu görülmektedir."

"Konak Belediyesinin kadınlara yönelik açtığı eğitim ve hobi amaçlı kursların da toplumsal cinsiyet rollerini sürdürmeye yönelik olduğunu fark ettim. Kadınların sabit gelir elde edebilecekleri meslek gerekliliklerini kazanmaya yönelik değil de aile bütçesine katkıda bulunabilecekleri hobiler elde etmelerine yönelik faaliyetler gerçekleştirilmekte. Konak Belediyesi Eşitlik Birimi 2018 yılında kurulmuş olup birime bağlı çalışan personel sayısı sadece 1 kişidir. Birime ait bütçe bulunmamaktadır. 2015 yılından beri kadın konukevi açılması planlar dahilinde olup raporlanmıştır ancak 2020 yılı da dahil olmak üzere bu süre boyunca yer tahsis edilmemesinden dolayı açılmamıştır."

"Kurs ve eğitim merkezlerinde yer alan branşların toplumsal olarak cinsiyete atfedilen 'genellikle kadınların yaptığı ve yapabileceği' iş alanları olduğunu fark ettim. Raporu yazan 'Kadınlarımızın toplumsal hayata etkin ve üst düzeyde katılmasını sağlamak, üretmek ekonomik olarak güçlenmelerini desteklemek ...' cümlesindeki 'kadınlarımız' ifadesinin kullanımını doğru bulmamaktayım. ... 2020 yılındaki performans raporlarında sapma nedenleri açıkça belirtilmemiştir."

"Planda kadınlar ve çocuklar için konukevi açılması faaliyetler arasında bulunmakta olup yıllara göre sayısal hedef gösterilmemiş olup hedefe etkisi %15 olarak belirtilmiştir. Konuya dair raporda belirtilen tespitte konukevinin açılmadığı belirtilmiş olup sebebi yazılmamıştır. Konak Belediyesinin erkek bireylere ve LGBTİ+ bireylerin cinsiyet eşitliğine dair çalışmalarını bulamadım. Cinsiyet eşitliği denilince çalışmaların ve araştırmaların sadece kadınlara yönelik oluşu büyük bir eksiklik."

"Kadın göstergesi maddeleri ele alınarak Odunpazarı Belediyesi kuruluş içi analizine bakıldığında veriler şu şekildedir: Toplam Personelin 368'i kadın, 1.255'i ise erkek personel oluşmaktadır. Toplam ve kadın sayıları karşılaştırıldığında yüzdeler olarak kadın çalışanların sayısının düşük kaldığı görülmektedir. 5 Stratejik temel amacın 20 alt hedefi bulunmaktadır ve bu hedeflerden sadece 3 tanesi spesifik olarak kadınlara yöneliktir. Kadına yönelik faaliyetlerin artırılması gerekmektedir. 23 adet temel göstergelerinin hiçbirinde kadına yönelik bir gösterge bulunmamaktadır."

Belediye dökümanlarında bilgilerin karmaşık olması, anlaşılır olmaması sorunu yaşlılık alanında gözlem yapan katılımcıların da dile getirdiği sorunlardandır.

“... ilgili yerel yönetim kuruluşu yaşlı hakları göstergesi bakımından ilgili göstergeleri internet sitesi, döküman, stratejik plan, faaliyet raporu gibi belgelerinde parça parça ve karmaşık yer alması yerine belediyenin ana sayfasında bir başka siteye yönlendirme yaparak ayrı bir internet sitesi oluşturmalı ve çalışmalarını buradan açık ve şeffaf bir şekilde göstermelidir.”

Mülteci alanında yapılan sivil izleme uygulamalarına baktığımızda da yine diğer alanlardaki gibi stratejik plan ve faaliyet raporlarının içeriğinin açık, anlaşılır olmaması, mültecilerle ilgili net ifadelerin yer almaması sorunu dile getirilmiştir. Bununla birlikte belgelerde kullanılan bazı kavramlarla hangi grupların belirtilmek istendiği tanımlanmamış, bu da yoruma açık hale getirmiştir. Örneğin; faaliyet raporunda “dezavantajlı gruplar”ın tanımı yapılmamış ve hangi grupları kapsadığına yer verilmemiştir. Ayrıca yapılan hizmetlerin aktarıldığı raporlardaki bilgilerin şeffaf bir şekilde verilmemesi öne çıkan sorunlar arasındadır. Bununla beraber izleme uygulamasını gerçekleştiren katılımcılar, mülteciler için önemli bir sorun olan dil bariyerinin aşılmasına dair belediye hizmetlerinde eksiklikler tespit etmişlerdir.

Özellikle mültecilerle iletişim için oluşturulan araçlarda çeviri olmamasına dikkat çekmişlerdir.

“Sağlık hizmet sunumu, gıda yardımı, sıcak yemek dağıtımı, eğitim yardımı, ev eşyası, semt merkezleri hizmetleri, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler ve hizmetler- tiyatro, sinema, konser, sempozyum gezi vb. etkinlikler, sanat atölyeleri, görsel yayınlar vb. hizmetlerden mülteci grupların da yararlanabilmesi için özel tanımlar veya olanaklar tarif edilmemiştir. Örneğin etkinlik duyuruları veya etkinliklerde yaşanabilecek dil bariyeri sorununa çözüm üretilmemiştir. Amaç ve Hedefler arasında yalnızca toplumsal cinsiyete değinilmiş olup kırılgan gruplara yönelik genel ifadelerde bulunulmuştur. Stratejik Raporda belirlenen ana amaç ve hedef setleri içerisinde doğrudan mültecilere yönelik bir amaç ve hedef yer almamaktadır. Mevcut amaç ve hedeflerde ise mültecileri kapsayan bir detay belirtilmemiştir.”

“Konak Belediyesi tarafından hazırlanan 2020-2024 yıllarını kapsayan stratejik planda doğrudan mültecilere yönelik bir amaç ve hedef yer almamaktadır. Mevcut amaç ve hedeflerde ise mültecileri kapsayan bir detay belirtilmemiştir.”

"Konak Belediyesi'nde mülteci haklarına ilişkin göstergeleri incelediğimde belediye bünyesinde İnsan Hakları ve Emek Komisyonu bulunsa da, mültecilere bir atıf yapıldığı görülmemektedir. Mültecilere yönelik herhangi bir yaklaşım Stratejik Plan'da bulunmamakta, aynı zamanda sosyal hizmetler olarak gruplar sadece 'dezavantajlı gruplar' olarak belirtilmiştir.

Uyum çalışmaları için görevlendirilen uzman sayısı belirtilmemiştir. Mülteci Hakları Göstergelerine ilişkin belediyenin websitesi de dahil olmak üzere faaliyet planları sadece Türkçe'dir, whatsapp çağrı merkezi ücretsiz olarak sunulsa da ilk olarak Türkçe karşımıza çıkmakta, diğer dillere ilişkin bir bilgilendirme yapılmamıştır. Verilen eğitimlerin sayısı, eğitilen personel sayısı, dil kursundan yararlanan mülteci bireylerin sayısı belirtilmemiştir. Bu sebeple, mültecilere ilişkin belediye çalışmalarındaki bilgiler oldukça yetersizdir."

"Tepebaşı Belediyesi, 2020-2024 stratejik planını incelediğimizde şunu görüyoruz ki, belediye stratejik planında mültecilere hiç yer vermemiş, mülteciler için bir politika üretme hedefi ve amacı koymamış, bu alanda bir vaatte bulunmamış. Planda doğrudan göç ve mülteci, sığınmacı gibi kavramlar geçmiyor bile. ... Stratejik plana baktığımızda kadın, çocuk, engelli ve yaşlı gibi konularda bazı hedeflerin ve amaçların olduğu görülmektedir. Aynı şekilde sosyal hizmetler başlığı altında da bununla ilgili kısımlar bulunmaktadır. Fakat mültecilerle ilgili bir kısım bulunmamaktadır. Bu durumun stratejik planın önemli eksiklerinden biri olduğunu düşünüyorum."

"Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından sunulan hizmetler içerisinde (örneğin: E-Belediye İşlemleri vb.) mültecilere yönelik dil bariyeri engeli sorunu görülmemiş ve çözüm geliştirmeye yönelik karar üretilmemiştir."

"Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü tarafından sunulan hizmetlerden mülteci grupların ne kadarının hangi yardımlardan ne düzeyde yararlandığı izlenememektedir."

Engellilik alanında da strateji planı ve faaliyet raporlarının açık, anlaşılır, kapsamlı bir biçimde yazılmaması sorun olarak dile getirilmiştir.

"İnsan Hakları Kentler Göstergeleri'nde bulunan ölçeğe bakıldığında engellilikle ilgili kapsamlı sorular ve yüzde oranları bulunmaktadır. Ancak strateji planlarının da faaliyet raporlarının da bu kadar şeffaf düzenlenmediği gözlenmiştir. Bununla birlikte engellilik türlerine ilişkin geniş ve şeffaf bilgi ilgili planda ve raporda bulunmamaktadır.

2020-2024 Strateji Planı hazırlanırken “Katılımlı Yerel Yönetim” modeli oluşturulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Tepebaşı halkı, ziyaretçileri, sivil toplum örgütleri ile birlikte strateji planı hazırlandığı planda belirtilmiştir. Ancak bu paydaşların arasında engelli bireylerin ve engelli sivil toplum kuruluşlarına ilişkin spesifik bir bilgi yer almamaktadır.”

Bu izleme uygulaması kapsamında sözü edilen İnsan Hakları Kentleri göstergeleri belgesine ve proje kapsamında izleme uygulamasına konu olan belediyelerin stratejik plan ve faaliyet raporlarına aşağıdan ulaşabilirsiniz.

İnsan Hakları Kentleri Göstergeleri:

<http://rwistanbul.org/files/IHK%20GÖSTERGELER.pdf>

Çiğli Belediyesi 2020 – 2024 Stratejik Planı :

<https://www.cigli.bel.tr/doc/stratejik-planlar/cigli-belediyesi-stratejik-plan-2020-2024.pdf>

Çiğli Belediyesi 2020 Yılı Faaliyet Raporu:

<https://www.cigli.bel.tr/doc/faaliyet-raporlari/faaliyet-raporu-2020.pdf>

Konak Belediyesi 2020 – 2024 Stratejik Planı :

<https://www.konak.bel.tr/files/2020-2024-yili-stratejik-plan.pdf>

Konak Belediyesi 2020 Yılı Faaliyet Raporu:

https://www.konak.bel.tr/files/2020-yili-faaliyet-raporupdf_22-04-2021_11-24-35.pdf

Tepebaşı Belediyesi 2020 – 2024 Stratejik Planı :

<https://www.tepebasi.bel.tr/stratejikplan/Stratejik%20Plan%202020-2024.pdf>

Tepebaşı Belediyesi 2020 Yılı Faaliyet Raporu:

<https://www.tepebasi.bel.tr/stratejikplan/FaaliyetRaporu2020.pdf>

Odunpazarı Belediyesi 2020 – 2024 Stratejik Planı :

[https://odunpazari.bel.tr/upload/files/2020-2024%20stratejik%20plan\(1\).pdf](https://odunpazari.bel.tr/upload/files/2020-2024%20stratejik%20plan(1).pdf)

Odunpazarı Belediyesi 2020 Yılı Faaliyet Raporu:

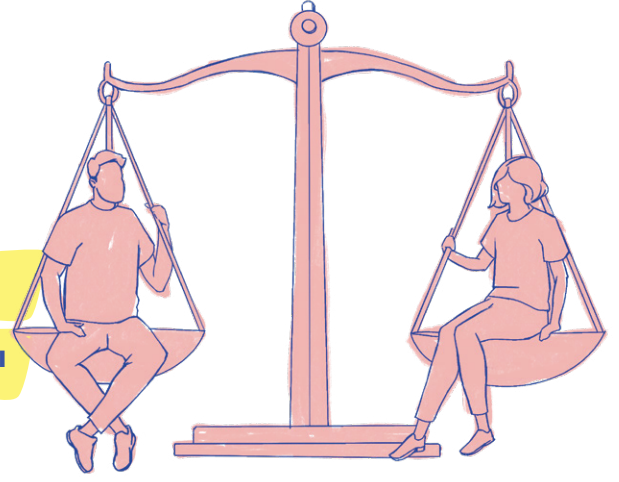
[https://odunpazari.bel.tr/upload/files/2020%20Yılı%20idare%20Faaliyet%20Raporu%20\(Baskı\).pdf](https://odunpazari.bel.tr/upload/files/2020%20Yılı%20idare%20Faaliyet%20Raporu%20(Baskı).pdf)

2.2. İKİNCİ HAFTA

Dersin Adı : Demokrasi Uygulamaları

Sivil İzleme Dönemi : 16-24 Kasım 2021

Sivil İzleme Ödevi

“Demokrasi ve Uygulamaları” dersinin ardından gençlere aşağıdaki ödev verilmiştir.

Bu hafta için sizden ricamız, izleme yaptığınız ilçede (Konak/Çiğli/Tepebaşı ya da Odunpazarı belediyelerinde) Kent Konseyi ve Gençlik Meclisi var mı diye araştırma yapmanız, varsa ne iş yaptıklarıyla ilgili bilgi edinmeniz. Ayrıca nasıl katılınabileceği ile ilgili bilgi almanız. Bize nasıl katılınabileceğinizi öğrenme sürecini aktarmanızı istiyoruz.

Nasıl (web üzerinden, yüzyüze dilekçe ile vb.) başvuruda bulunulmalı, başvuruda bulundunuz mu, eğer evetse başvurduktan sonra sizinle bağlantıya geçtiler mi, hangi bilgiler sizinle paylaşıldı? Varsa bir değerlendirmenizi, iyi olan veya geliştirilmesini önerdiğiniz noktaları yazabilirsiniz.

2.2.1. Genel Özet

Demokrasi ve Uygulama dersinin sivil izlemesi için bireysel ya da gruplar halinde yapılan çalışmalar sonucunda toplam 19 sivil izleme raporu iletilmiştir.

Demokrasi ve Uygulamaları hakkında gerçekleştirilen sivil izleme uygulamasında gençlerin büyük çoğunluğu yerel yönetimlerin web sitelerini ve sosyal medya hesaplarını incelemiş, internet taraması yapmıştır. Birkaç uygulamada ise yerel yönetim birimleriyle görüşme, sivil toplum örgütleri aracılığıyla bilgi edinme yöntemleri de uygulanmıştır.

Gençler tarafından iletilen sivil izleme değerlendirme raporlarını incelediğimizde tüm katılımcı gençlerin deneyimlerinin ortaklaştığını görmekteyiz. Gençler, sivil izleme uygulamasını gerçekleştirdikleri semtlerde (Tepebaşı, Odunpazarı, Konak, Çiğli) internetteki çeşitli kaynaklarda, web sitesi ve sosyal medya hesaplarında yeterli ve güncel bilgiye ulaşamadıklarını iletmışlerdir. Kent konseyleri ve gençlik meclislerinin mevcut durumları, güncel politikaları ve güncel çalışmalarına yönelik, üyelik süreçleri ile

ilgili bilgilendirmeye internet araçları üzerinden ulaşamadığını ve bu iletişim kanallar üzerinden sorularına cevap almak ilgili sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Gençlerin deneyim paylaşım toplantılarında ve sonraki derslerin ödevlerinde dile getirdikleri üzere böyle bir deneyimin ardından sonraki ödevlerinde yerel yönetimle iletişime geçmek ile ilgili aksiyon alma konusunda çekimser kalmışlardır.

Yurttaşların kent politikalarında aktif katılımına yönelik mekanizma ve araçların ulaşılabilir, anlaşılabilir ve erişilebilir olması; genç dostu bir yaklaşımla ve gençlere yönelik iletişim araçları ve diliyle kurgulanması oldukça kritik. Gençlerin bu mekanizmalara ulaşamaması, bu alanlarda yer alamaması aktif yurttaşlar olarak ihtiyaç ve taleplerini dile getirmeleri, çevrelerini şekillendirebilmeleri önünde büyük engeller doğurmaktadır.

Yerel yönetimler; kent konseyleri ve gençlik meclisleri gibi alanlarla ilgili güncel ve genç dostu bilgiyi erişilebilir ve anlaşılabilir hale getirmelidir.

2.2.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Gençlerin sivil izleme uygulamalarını gerçekleştirirken bilgi kaynaklarına erişimde zorluk yaşadıkları göze çarpmaktadır.

"Kent Konseyi'nin web sitesinde Gençlik meclisi adına halihazırda bir ekip göremedim ve sosyal medya hesaplarının 2012'den beri güncellenmediğini fark ettim. Aramaya çalıştıyım da ulaşamadım ve geri dönüş alamadım."

"Web sitesini incelemeye devam ettiğimizde gençlik meclisi ile beraber birçok farklı meclisin olduğunu görmekteyiz. Gençlik meclisi ile ilgili web sitesinde bir sekme bulunmakla beraber gençlik meclisinin yürütmesi ve faaliyetleri ile ilgili sitede herhangi bir bilgi bulunmamaktadır."

"...Bunun üzerine gençlik meclisinin aktif olup olmadığını öğrenmek adına sitede bulunan iletişim bilgilerine erişmeye çalıştım. Lakin aramalarıma, mailime ve messenger mesajıma herhangi bir dönüş alamadım."

Gençler çeşitli yollardan ulaşmaya çalıştıkları bilginin ulaşılabilir olması ve güncel iletişim araçlarının kullanılması ile ilgili talep ve eleştirilerini de yine raporlar aracılığı ile iletmışlerdir.

"Günümüzde paylaşım, duyuru mekânı olan web siteleri halkın bilgilendirilmesi açısından önem taşımaktadır, kent konseyi ve gençlik meclisinin yetersiz bilgilendirme ile halkın karar alma süreçleri ve faaliyetlere katılımını azaltmaktadır."

"Görünen o ki web sitesinde bu oluşumları tanıtıcı bir sayfaya da sahip değil. Kent ve kentte yaşayan bireyler için böylesi önemli ve bireylerin kentle ilgili durumlara yönelik karar alma süreçlerine katılımlarını arttıracak oluşumların çok daha görünür ve erişilebilir olması gerektiği naçizane fikrimdir."

"İlçede ikamet eden ilçesinin yönetiminde, sorunlarının çözümünde aktif rol almak, katılım sağlamak isteyen vatandaşların, kent konseyine gidip kapısını çalmaktan başka şansları yok gibi, tabi taşındıkları yeni ofisin adres bilgilerini web sitelerine eklerlerse."

Gençlerin bilgiye ulaşabildikleri sivil izleme raporlarını incelediğimizde gözümüze çarpan bir önemli bulgu ise kent konseyleri ve gençlik meclislerinin aktif olmadığı, güncel çalışmalar yürütmedikleridir.

"Gençlik meclisiyle ilgili olarak bir gençlik meclisinin olduğu ancak pandemi sürecinde meclisin dağıldığı bilgisi bize aktarıldı."

"Genel olarak ilçelerde meclis var fakat ya kapanmış, ya da faal durumda değil ve birçok sıkıntıları var."

Gençlerin yaptığı araştırmalar ve bu araştırmalar üzerine paylaştıkları değerlendirmelerde toplumsal cinsiyet, sürdürülebilirlik ve farklı gençlik gruplarının katılımı ile ilgili de yorumlar göze çarpmaktadır.

"Gençlik Meclisi'ne üye olmak için önceden üniversite öğrencisi olma şartı olduğunu, sonradan bu şartın kaldırıldığını da öğrendik."

"İklim konusunun gelişmemiş ülkelerde bile konuşulduğu zamanda Çevre Meclisi açmaması garip geldi. Sadece çalışma grubu olarak ele alınmış."

"Kent Konseyi'nin Yürütme Kurulunda 9 kişiden sadece 3'ü kadındır."

2.3. ÜÇÜNCÜ HAFTA

Dersin Adı : Ulaşım ve Dolaşım
Sivil İzleme Dönemi : 8-13 Aralık 2021
Sivil İzleme Ödevi

Ulaşım ve Dolaşım dersinin ardından da gençlere aşağıdaki ödev verilmiştir.

X ilçesinde yaşayanların (ilçenin tüm spesifik özelliklerini, nüfus, sosyoekonomik yapı vb., dikkate alarak) doğrudan temiz tarım ürünlerine ulaşımı nasıldır deneyimleyin ve raporlayın.

X ilçesinde yaşayan kişinin Cumartesi akşamı .... konseri/tiyatrosuna ya da bir kültür/sanat etkinliğine ulaşım imkanları ile aynı kişinin aynı imkanın hafta içi/hafta sonu/yoğun saatlerdeki ulaşım serüvenleri arasındaki olası farklılıkları deneyimleyin ve raporlayın.

X ilçesinde yaşayan kişinin yazın deniz (Sadece İzmir’de yaşayanlar için geçerli seçenek), kışın .... etkinliği gibi kendini dinlendirebileceği hangi etkinliklere erişilebilmektedir, araştırın ve raporlayın.

2.3.1. Genel Özet

Ulaşım ve Dolaşım dersinin sivil izlemesi için bireysel ya da gruplar halinde yapılan çalışmalar sonucunda toplam 19 sivil izleme raporu iletilmiştir.

Gençlerin ulaşım ve dolaşım ile ilgili bulundukları semtlerde yaşadıkları deneyimleri ve bu deneyimleri anlatımlarına baktığımızda, genellikle ulaşımın pahalılığı ve günün her saati erişilebilir olmayışının gençlerin fırsatlara erişimini engelleyen koşullara neden olduğunu görüyoruz. Bu durum, gençlerin sosyal ve toplumsal hayata katılımı ile ilgili ciddi sıkıntılar yaratmaktadır.

Merkezlerde ulaşılabilir yeşil alanların azlığı ve temiz, uygun gıdaya erişim de yaşanan zorluklar arasında bulunmaktadır.

Gençlerin kent planlamalarında temel alınması gereken ihtiyaç ve talepleri; kültürel, sosyal fırsatlara erişebilecekleri koşulların yaratılması, şehir içinde her zaman güvenle dolaşabilmek, engelsiz ulaşım özgürlüğü temelinde şekillenmektedir. Yeşil alanların erişilebilir rahat ve geniş alanlar olması; uygun, sağlıklı, temiz gıdaya erişim de gençlerin ihtiyaç ve talepleri arasında yer almaktadır.

Sağlık, çevre hakları ve iyi olma hali çerçevesinde kentlerin bu ihtiyaç ve taleplere göre incelenmesi ve gerekli müdahalelerin yapılması gençlik katılımının olmazsa olmaz unsurlarındandır.

2.3.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Gençler sivil izleme raporlarında, verilen ödevler çerçevesinde kentte başlarına neler geldiğini ve bu deneyimlere dayanarak da hem yaşadıkları sorunları hem de taleplerini iletmışlerdir.

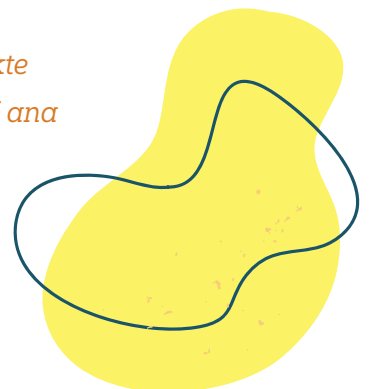
"Her zaman "en kötü yürürüz" düşüncesindeyiz. Birçok şeyin yürüme mesafesinde olmasını bir avantaj görüyor olmamın nedeni belli bir saatten sonra kullandığım ulaşım aracının bitmesi."

"Bu yeşil alanlara yaya olarak ulaşabilmek mümkün değil bunun beraberinde toplu ulaşım ve özel araç ile ulaşılabilir."

"Kent çeperinde tarım arazilerinin, yapılaştığını, eskiden var olan gecekondu dokusunda herkesin bahçesinde üretimini yaptığı bir modelden günümüzde hızla apartmanlaşan bir modele geçildiğini ve halkın gıda ihtiyacını karşılamak için pazarlara, manavlara, marketlere yöneltildiği bir evrim süreci tüm bu demografik ve sosyal sürecin çıktılarından."

"Bunun dışında ilçenin mahallelerinde çeşitli parklar bulunmasına rağmen bu parklar çoğunlukla imar planlarından arta kalan küçük, biçimsiz ve piknik, hava alma, mangal yapma gibi aktiviteleri tam anlamıyla karşılamayacak yerler olarak görünmektedir."

"... toplu ulaşım güzergâhlarının yanlış düzenlenmesi, rakım olarak yüksekte kalması sebebiyle yaya ve bisiklet ulaşımının sekteye uğraması en önemli ana sorunlarından birisidir."

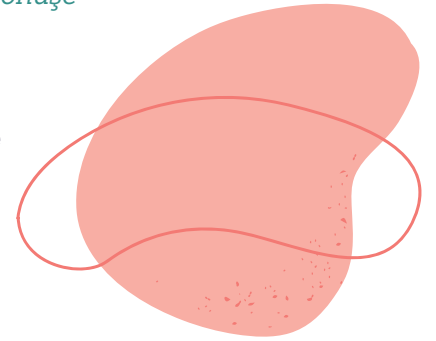
Hem bir yerden bir yere ulaşmanın pahalılığı hem de ulaşım seferlerinin planlamasıyla ilgili mevcut durum gençlerin sosyal ve toplumsal hayata katılımı ile ilgili fırsatlara erişimini engellemektedir.

"Aslında ikamet ettiğim konum itibarıyla kent içinde ulaşım ve dolaşım konusunda yıllardır çok zorlanıyorum. Özellikle yeşil alanlara ulaşmakta ve akşam saatlerinde gerçekleşen kültür sanat etkinliklerine katılırken oraya ulaşımım bir nebze kolay olsa da kentimizde 24 saat ulaşım uygulaması olmadığı için dönüşte evime dönmekte çok zorlanıyorum hatta bu yüzden çoğu zaman bu gibi aktivitelere bu nedenden katılmamayı tercih ediyorum."

"Hem ulaşımın zorluğu hem de fiyatlar burada yaşayan bireylerin sosyal gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrencilerin sosyalleşme alanları yalnızca okul kütüphanesi ve okul çevresinde 4 bar ile sınırlandırılmıştır. Evlerimize arkadaşlarımız geldiğinde 20.45'de evden ayrılmak zorunda kalıyorlar çünkü o saatten sonra yalnızca taksi ile ulaşım sağlanabiliyor."

"Gidiş dolmuş ile öğrenciye 9 TL. Ardından şehir içinde ulaşım kullanmak zorunda kalıyoruz ve bu da 1,8 TL. Dolayısıyla hiçbir etkinlik yapmadan gidiş-dönüş toplamda 22 TL civarı para ödüyoruz."

Gençler sivil izleme uygulamalarında yaşadıkları şehri ulaşım ve dolaşım açısından incelerken yaşadıkları kentlerin farklı gruplar açısından nasıl deneyimlendiği de yer vermişlerdir. Toplumsal cinsiyet temelinde güvenlik endişesinin ve engellilik konusunda erişilebilir olmayan alanların altı çizilmiştir.

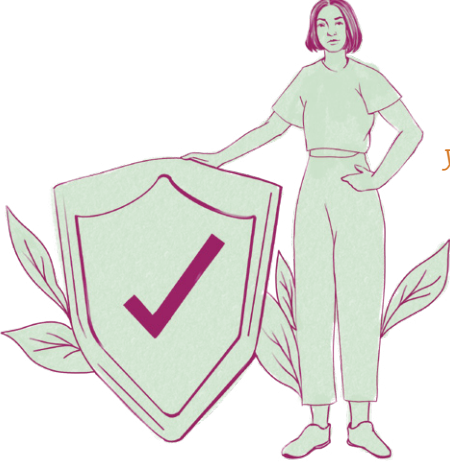

"Köyiçi mahallesinde bulunan 3 adet parka yaya olarak erişim engelli bir kadın profili için değerlendirildiğinde kaldırımların dar olması veya olmaması aynı zamanda kaldırımların yüksek olduğu yerlerde rampaların bulunmaması engelli bireylerin bu parklara olan ulaşımını zorlaştırmaktadır."

"Ek olarak özellikle kadınların akşam saatlerinde ve hava karardığında aydınlatma eksikliği sebebiyle genellikle parkları aktif kullanamadığı gözlenmiştir."

"İlk olarak Cumartesi günü öğleden sonra bir saatte gidiş(3-4) ve iş çıkışından sonra akşam saatlerinde(21-22) dönüş sakinlik ve trafik yönünden rahattı, bu iki etmen bir kadın olarak taciz korkusu ve rahatsızlık derecesini de azaltıyor benim için."

"Aynı zamanda bedensel engelli bir bireyin korkulukları aşarak suya karşı oturarak vakit geçirme imkanı neredeyse imkansız görünmekteydi. Bu kişiler ancak yürüyüş yolundan ilerleyebilir ve ağaçların altında bulunan masalara yaklaşabilirdi. Fakat buraların görüntüsü de daha çoraktı."

"Gece 12'den sonra da tramvay seferleri devam ediyor olsaydı yürümeyi tercih etmezdim. Ulaşım yolu olarak yürümeyi düşünürsek hafta sonları görece daha güvenli olduğunu düşünüyorum çünkü sokaklar daha kalabalık olabiliyor. Ancak hafta içi olduğunda geç saatlerde sokakları boş gördüğümde tedirginlik hissedebiliyorum."

Gençlerden gelen çözüm önerilerinde de farklı grupların farklılaşan ihtiyaçlarının gözetilmesi, kentlerdeki alanların ve ulaşımın planlanmasında fırsatlara, ihtiyaçlara adil ve kolay erişiminin sağlanması gerekliliğinin altı çizilmiştir.

"Burada belediyenin görevi oldukça önemli ilk olarak yürüme mesafesinde (800m) Pazar alanları oluşturmalıdır, bunun dışında pandemi gibi durumlarda veya yaşlı nüfusun ağırlıklı olduğu yerleşimlerde gezici manavlar ile erişimi sağlamalıdır. Bir diğer önemli konu ise mahalle bostanları.....Bu alanlarda kent içi boşluklarda veya kamuya ait alanlarda bostanlar oluşturulabilir, bu alanlarda belediyenin görevlendirdiği yetkililer veya muhtarlar, en önemlisi halkın katılımıyla gıda üretimi yapılabilir."

"Otobüslerde yaşlılara yer ayrılması ve engelliler için özel bir bölge olması ancak boş saatlerde anlamlı görünüyor çünkü maksimum kapasite kurallarına uyulmuyor."

Kadınlar ve çocuklar açısından ise güvende hissetmeleri için kişisel alanlarını koruyabilmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu ancak otobüslerin daha az insan kabul etmesiyle ve daha sık gelmesiyle mümkün."

"Çoğu konuda olduğu gibi yaşadığım alan, kentimiz içinde planlama her zaman çok önemli. Alanın ihtiyaçlarına, kullanıcılarının isteklerine yönelik yapılan doğru planlamayla yaşadığım alan özelinde çoğu problemin çözülebileceğini düşünüyorum."

2.4. DÖRDÜNCÜ HAFTA

Dersin Adı : Cinsiyet ve Kent
Sivil İzleme Dönemi : 13-19 Aralık 2021
Sivil İzleme Ödevi

Cinsiyet ve Kent başlığı altında verilen dersin ardından katılımcılara aşağıdaki sorular sorulmuştur:

Sahip olduğun cinsiyet ve cinsel yönelimle kendini (*yaş, kıyafet, ışıklandırma, vs. bağlamında*) güvende ve güvensiz hissettiğin kent mekanları, müşterekler, kent uygulamalı nelerdir? Kentinde, ilçende ya da mahallende bir yürüyüşe çık ve gözlemlerle.

Gözlemlerini yaparken kentinde, ilçende, mahallende aşağıdakilerden hangileri var, araştırmacı gözlerle etrafına bak, raporla.

- Ücretsiz veya düşük ücretli kreş, yaşlı-engelli bakımevi var mı, varsa hangi kurumlar tarafından açılmış? Hangi kurumlarda var? Kaç tane?
- Kamusal alanlarda bebek bakım ve emzirme odaları var mı? Hangi kurumlarda var? Kaç tane?
- Kentinizde kadın sığınağı, kadın danışma merkezleri var mı? Hangi kurumlarda var? Kaç tane?
- Cinsiyetsiz tuvaletler var mı?
- Kentinizde LGBTI+'lar kamusal hizmetlere erişim bakımından ayrımcılığa uğruyorlar mı, gözlem ya da deneyiminiz var mıdır?

Dilersen farklı cinsiyet ve cinsel yönelimlerle çalışan yerel STK, belediyelerle görüşme yapabilir, fikirlerini sorabilirsin. Farklı cinsiyet ve cinsel yönelimden hemşehrilerle konuşma ve soruları ona da sorma fırsatın olursa, sakın bu fırsatı kaçıрма.

2.4.1. Genel Özet

Bu sivil izleme uygulaması kapsamında bireysel veya grup halinde toplamda 13 sivil izleme raporu ulaşılmıştır. Yapılan izleme uygulamalarında katılımcılar sorulardan istediklerini yanıtlamışlardır.

"Kendini (yaş, kıyafet, ışıklandırma, vs. bağlamında) güvende ve güvensiz hissettiğin kent mekanları, müşterekler, kent uygulamalı nelerdir?" sorusuna 7 izleme uygulamasında cevap verilmiştir. Kadın katılımcılar tarafından verilen 6 cevabın ortak noktası, özellikle akşam saatlerinde kendilerini güvende hissetmemeleridir. Bu güvensizlik hissine neden olan durumlar ise sokak aydınlatmalarının yetersizliği, ıssız yollar, boş araziler, parklar ve özellikle erkeklerin yoğunlukta olduğu kiraathane, esnafın yoğun olduğu yerler, camii çıkışları olarak belirtilmiştir. Bu soruya erkek katılımcılardan 1'i yanıt vermiş olup herhangi bir güvensizlik durumu yaşamadığını belirtmiştir.

2.4.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Yaşadıkları yerlerde sivil izleme yapmak üzere gezintiye çıkan gençler kendilerini güvende ve güvensiz hissettikleri durumları şöyle ifade etmişlerdir:

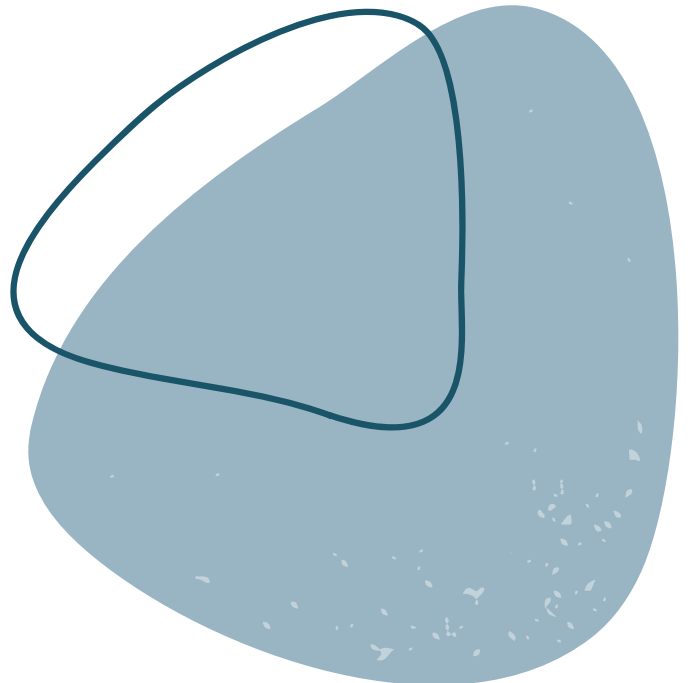
"23 yaşında bir kadın olarak Çiğli İlçesi'ndeki gözlemlerim sonucunda; erkek işletmecilerin veya kullanıcıların yoğun kullandığı kiraathane, berber, tamirhaneler gibi kent mekanlarının yakınından geçerken saat (gündüz ve gece) veya kıyafet fark etmeksizin güvensizlik duyuyorum. Ana caddelerin haricinde ara sokaklarda yürürken aydınlatmalar açısından yetersiz olan ve çıkmaz sokak bulunan alanlar; çok dar sokaklarda yüksek yapıların varlığı, çok büyük boş alanlar ve akşamları mesai saatleri dışında kapalı olan tesisler (kamu kurumları, eğitim tesisleri) mekânda ıssızlık yarattığından bu sokaklarda yürürken güvensizlik hissettirmektedir."

"... 21 yaşında öğrenci olan genç bir kadın olarak yaşadığım Buca ilçesinde sokağa çıktım ve gözlem yaptım, evimden çıktığımda karşıma çıkan ilk şey bir cami tesettürsüz genç bir kadın olarak özellikle cuma günlerinde yoğunluğun arttığı bu alan bana güvensiz bir mekan izlenimi vermekte, yaşadığım bölge gecekondu olarak yapılaşmış ve dönüşen bir bölge, burada sürekli olarak yaşayan kadınlar ve erkekler tarafından öğrenci olarak bir dışlanmaya maruz kalırken kadın olmak, lgbti+ birey olmak bu etkinin artmasına yol açıyor, toplumsal olarak ataerkil bir yerleşim olduğu için cami örneğim gibi park, durak, aydınlatmasız sokaklar, bazen kafeler, bazen aydınlatmalı sokaklar bile korku mekanlarına dönüşmekte. Fakat öğrencilerin yoğun olması bu dışlanmayı gözardı edebileceğim bir örgütlülük hissi uyandırıyor, kamusal mekanda öğrenci ve gençlerle karşılaştığımda yönelimi farketmeksizin güven hissi oluşuyor ..."

"30 yaşımda bir kadın olarak Şirintepe Mahallesi'nde 21.00-22.00 saatleri arası yürüyüş gerçekleştirdim. Güvenlik duygumun oldukça az olduğunu hissettim. Mahalle ve çarşı arasında güven duygumun bu saatler arasında farklılaştığını gözlemledim. Öncelikli olarak çarşının kalabalık ve insan yoğunluğunun olması, aydınlatmanın yüksek olması bunda etkiliydi. Şirintepe Mahallesi'nde yürüyüşte kamusal alan olan parkların ışıklandırmasının düşük olması, parkların yanından geçerken daha temkinli olmam gerektiğini hissettirdi. Kadınların bu semtte akşam saatlerinde bulunmaması da tedirginlik yaratan diğer bir konuydu."

"Sivil izlemeyi gerçekleştirdiğim, Eskişehir, Odunpazarı ilçesinde erkek bir birey olarak genel itibari ile kendimi güvende hissedebiliyorum."

Katılımcılara yöneltilen soruya ek olarak, yaşadıkları bölgelerdeki ücretsiz kreş, yaşlı/engelli bakımevleri, emzirme odaları, kadın sığınma evleri, cinsiyetsiz tuvaletler ... gibi yerlerin varlığı ve lgbti+'lara yönelik ayrımcılığa dair gözlemleri sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara burada yer verilmemiştir. Nedeni ise, paylaşılan bilgilerin bu raporun içeriği ile uyumlu olmamasıdır. Yanıtlar, araştırılan mekanların sayılarından ya da var olup olmamalarından ibarettir. Bu sayıları paylaşmak anlamlı bir veri sağlamayacağından bu metne dahil edilmemiştir. Lgbti+'ların kamusal hizmetlere erişiminde ayrımcılığa uğramalarına dair gözlem sorusuna verilen iki yanıt da ise, böyle bir gözlemin olmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle alıntı yapılmamıştır.

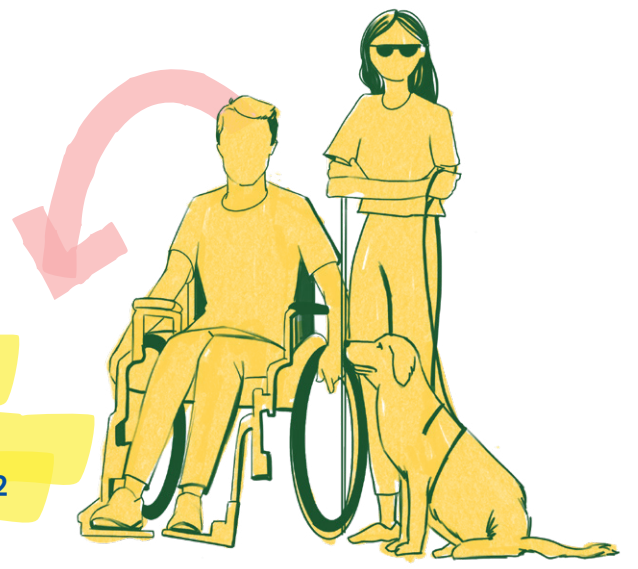

2.5. BEŞİNCİ HAFTA

Dersin Adı : Engellilik ve Kent

Sivil İzleme Dönemi : 27 Aralık 2021- 2 Ocak 2022

Sivil İzleme Ödev

Engellilik ve Kent başlığı altında gerçekleştirilen dersin ardından katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiş ve seçtikleri soruları yanıtlamaları beklenmiştir:

1. İlçelerden birinde bir rota belirleyin (ev- sinema salonu, ev- avm, ev- okul gibi), bu rotada hangi erişilebilirlik düzenlemeleri yapılmış onları belirleyin, bu düzenlemeler daha çok hangi engel gruplarına hitap ediyor ve hangi engel grupları bu rotada rahatlıkla hareket edemez, sebepleri ile raporlayın.
2. İlçe belediyesinin stratejik planlamasında engelli bireyler için ne gibi hizmetler öngörülmüş ve bu hizmetlerin hangisi şehir içi planlamada görünür durumda. Kendi tespitleriniz ışığında raporlayın.
3. Engelli biri ile kentteki erişilebilirlik koşulları hakkında bir röportaj yapın. Hangi uygulamaları faydalı buluyor, hala nelerin yapılmasına ihtiyacı var, bunları öğrenip raporlayın.
4. Kentte engelliler meclisi var mı? Varsa üye sayısı, hangi engel gruplarının temsil edildiği, faaliyetleri ve 2022 planları hakkında bilgi edinin ve raporlayın.

2.5.1. Genel Özet

Bu sivil izleme uygulaması kapsamında bireysel veya grup halinde toplamda 10 sivil izleme uygulaması gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, istedikleri soruları yanıtlamış, bir kısmı birden fazla soruya yanıt vermiştir. Özellikle 1. ve 2. soruyu yanıtlanmıştır.

Engellilik ve Kent dersi bağlamında gerçekleştirilen sivil izleme uygulamalarında, engellilerin erişilebilirlik açısından karşılaştığı sorunlara odaklanılmıştır. Yapılan gözlemlerde, engellilerin erişimi için bazı uygulamaların olduğu, ancak bunların yeterli ve kapsayıcı olmadığı, şehirlerin geneline yayılmadığı bilgisi yanıtların ortak noktasıdır. Farklı engel grupları için farklı erişilebilirlik düzenlemelerine ihtiyaç olduğu (örneğin; tekerlekli sandalye kullananlar için uygun yükseklikteki rampalar, görmeyenler için kabartma yollar, işitmeyenler için yazılı-görsel uyarı/yönlendirmeler) ve bu farklı ihtiyaçlara yerel yönetimler tarafından bütüncül bir yaklaşım sergilenmediği belirtilmiştir.

2.5.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Katılımcıların erişilebilirlik konusunda karşılaştıkları durumlardan bazılarına örnekler şu şekildedir:

"... tekerlekli sandalyeye sahip bir kişi sokak aralarındaki kaldırımların genellikle 1 metreden küçük ve düzensiz olması sebebiyle kaldırımda rahatlıkla gidemeyecektir. Yoldan aracını sürmesi durumunda da araçların hızlı geçiş yapması onu tedirgin edecektir. İzmir Sanat Merkezi ise engelli rampasına ve engelli asansörüne sahip bir işyeridir. Bu açıdan fiziksel engelli kişilerin buluşma noktası haline geldiği gözlemlerle tespit edilmiştir."

"Kısa mesafede bile sağlıklı bir birey olarak yaya yolculuğumda birçok fiziki engelle karşılaştım. Kenti daha erişebilir kılmak için iyileştirmelerin yapılması şart. Tepebaşı ilçesinde ikamet eden görme engelli bir arkadaşımın Bağlar bölgesi için yaya deneyimini sorduğumda engelli yönlendirmelerinin sürekli olmadığı, sesli uyanların yetersiz olduğu ve yolda çok fazla fiziki engel (esnaf isgaliyesi, direk, ağaç) olduğunu belirtti."

"...iki birey ile görüşme imkanım oldu. İlk birey metro ve diğer raylı sistemlerdeki uyarı işaretleri, kabartmaları uygun bulurken, merdiven dikliği ve mevcut asansörlerin çoğu zaman bozuk olduğunu belirtmiştir. Diğer birey ise ilk bireye katılmakla beraber, ana cadde ve tali yollarda tabela, kaldırıma dikilen ağaç, park edilen araba gibi hususlarda oldukça mağdur olduklarını belirtmiştir."

Belediyelerin stratejik planlarını inceleyen katılımcılar ise planlarda yer alan amaçların sorunların çözümüne yönelik olup olmadığına dair endişelerini dile getirmişlerdir. Ayrıca bu amaçların gerçekleşme durumları ve oranlarının bilinmemesine, teyit edilememesine vurgu yapmışlardır.

"...raporda bireysel olarak bu gözlemlerim ışığında sorunların giderilebileceğine yönelik tespitler göremedim. Ancak raporda engelli bireyler için bir takım iyileştirmelerin yapılacağını yönelik durum tespitleri mevcut. Benim gözlemime göre raporlar ile pratik birbirini tutmamaktadır. Bunu denetleyecek mekanizmaların ivedilikle devreye alınmasına yönelik adımlar atılmalıdır."

"Bu kapsamda stratejik plan karşısında yapılan hizmetlerin henüz istenen seviyede olduğunu gözlemlediğimi söyleyebilmem maalesef mümkün değil. Özellikle stratejik planda belirtilen tekerlekli sandalye dağıtımı dışındaki hiç bir hizmet planı somut değil. Bu sebeple yapılan iş ve işlemlerin engelli vatandaşlar özeline yapılıp yapılmadığını söylemek de güç. İnternette yaptığım tarama sonucunda belediyenin stratejik planında yer verdiği tekerlekli sandalye dağıtımı konusuna özen gösterdiğini ve uygulamada varlığını hissettirdiğini ise söylemek gerekir."

2.6. ALTINCI HAFTA

Dersin Adı : Ekoloji ve Kent
Sivil İzleme Dönemi : 3- 10 Ocak 2022
Sivil İzleme Ödevi

Ekoloji ve Kenti dersinin ardından da gençlere aşağıdaki ödev verilmiştir.

1. Yaşadığın yerde, Belediyelerin iklim kriziyle ilgili çalışmaları var mı? Neler yapıyorlar, yakında olan bir merkez, birim var mı? Yerinde ziyaret edip, gözlem yapmaya ne dersin?
2. Yaşadığın yerde bir yürüyüş yap ve gözlemle. Kirlilik ne yönden geliyor, hangi alanda gerçekleşen kirlilik yaşadığın yeri tahribat ediyor. Bu konuda alınan önlemler var mı? Belediyelerin, sivil toplumların, insiyatiflerin bu konuda gerçekleştirdiği bir çalışma var mı? Araştırma yapıp raporla.
3. Yaşadığın yerde çöpün nereye gidiyor? En yakın çöp depolama alanı nerede?? Yaşadığın yerde geri dönüşüm yapılıyor mu? Geri dönüştürülen kağıt/plastik kimler tarafından kullanılıyor? Araştır, sor soruştur, raporla
4. Sifona bastığında katı atıklar nereye gidiyor? Atık suya ne oluyor? Yaşadığın yere en yakın atık su arıdırma merkezi nerede? Hadi atık suyun peşine düş. Belediyenin çalışmalarını tespit et, gözlemle, izle.

2.6.1. Genel Özet

Ekoloji ve Kent dersinin sivil izlemesi için bireysel ya da gruplar halinde yapılan çalışmalar sonucunda toplam 7 sivil izleme raporu iletilmiştir.

Ekoloji ve Kent ile ilgili sivil izleme uygulamalarında gençler daha çok gözlem, internet taraması ve yerel yönetimlerin çevrimiçi kaynaklarını inceleme yöntemlerini kullanmışlardır.

Gençlerin en çok altını çizdiği ihtiyaç ise gündelik hayatlarında pratiklerin artması, uygulamaların izlenmesi, birlikte yaşamın doğa ile uyumlu haline gelmesine adına yerelde yaşayan tüm insanlara yönelik güçlendirme ve farkındalık çalışmalarının gerçekleştirilmesidir.

2.6.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Ekoloji ile ilgili gençlerin mahallelerinde gözlem yapmaları, önce kendi bulundukları çevre ile ilgili dert edinmeleri aslında ekolojik mücadelede tüm bireylerin aktif katılımının sağlandığı ve gündelik hayat pratiklerinin benimsendiği toplumların oluşması için yerel çalışmaların önemini bir kez daha göstermektedir.

"Çöpler için mahalleler de cam ve plastik için ayrı ayrı toplama kutuları var. Bizim mahalle de giysi içinde Kızılay'ın bir kutusu var. Hava soğuyunca hava kirliliği katı yakıt kullanılan yerlerde kendini gösteriyor. Komşular ayrı çöp kutularını kullandıklarını ifade ettiler. Daha fazla yeşil alana ihtiyaç olduğunu belirttiler."

Gençler çevrelerinde doğa ile uyumlu uygulamalar ve pratikler talep ederken yerel yönetimlerden de buna uygun farkındalık çalışmaları, ortaklıklar ve altyapı hizmeti beklemektedir.

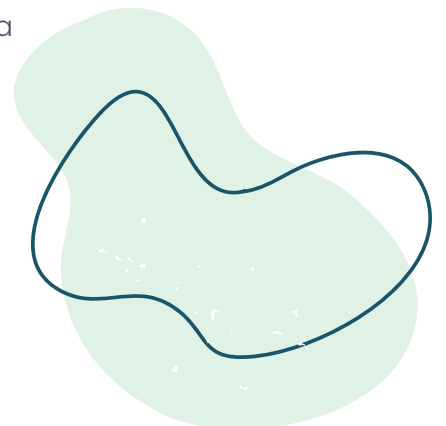
"Kent içi uygulamalarda da daha etkin olmalı ve sürdürülebilir kalkınma amaçlarının yerine getirilmesi için uygun alt yapıyı belediye bünyesinde de kurmalı diye düşünüyorum."

Ekoloji ile ilgili uygulamada gençler iyi örnekleri de paylaşmışlardır.

"İklim Değişikliği Müdürlüğü'nün kurulmuş olması Çiğli ilçesinde yapılacak çalışmaları hızlandıran başlıca etkidir. Nitekim Belediye bünyesinde hazırlanan ve yalnızca uzmanlıklar için destek alınan nadir İklim Eylem Planı yürütücülerinden biri de Çiğli Belediyesi'dir. Mekansal Strateji Planları ve Belediye faaliyetlerinde göz ardı edilmeyen İklim Değişikliğine karşı kurumlar arası ortaklıklar kurarak bilinçlendirme çalışmalarını sempozyum gibi organizasyonlar ile sağlamaktadır."

"Tepebaşı Belediyesi Yeryüzü Ekoloji Okulu, literatürde henüz yer almayan ekoloji okulları kapsamında çok güzel bir örnek. Okulda her yaştan gruba çeşitli atölyeler düzenleniyor. Doğal boyalardan kumaş üretimi, organik krem yapımı, iklim adaleti, gökyüzü ve kuş gözlemleri vs. olmak üzere birçok etkinlik var."

Önemli Not: Bu uygulama raporlarında bütünlüğü bozmamak adına belediye isimlerine yer verilmiştir. Amacımız diğer belediyelerle bir karşılaştırma yapmak değil, bütünlüğü bozmamaktır.

2.7. YEDİNCİ HAFTA

Dersin Adı : Eğitime Erişim ve Kent
Sivil İzleme Dönemi : 17 - 23 Ocak 2022
Sivil İzleme Ödevi

Eğitime Erişim ve Kent başlığı altında yapılan ders sonrasında katılımcılarla aşağıdaki sorular paylaşılmıştır.

1. İzmir’de ikamet ediyorsanız, Buca, Uzundere, Çiğli (ÇOGEM) Çocuk ve Gençlik Merkezleri’nden birine ya da İkiçeşmelik KONTAK Yenilikçi Öğrenme Merkezi’ne bireysel ya da grup olarak bir ziyaret gerçekleştirmeniz ve buralarda uygulanan eğitim programı ve metodlarını kaliteli ve kapsayıcı eğitim kriterleri açısından gözlem yapmanızı ve değerlendirmenizi rica ediyoruz. Görüşlerinizi raporlayıp bize iletin. Rapora ziyaretiniz sırasında çekilmiş fotoğrafları da lütfen ekleyiniz.

2. Eskişehir’de ikamet ediyorsanız, Çifteler, Emek, Beylikova, 71 Evler, İnönü (ESMEK) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitim Kursları ya da Gençlik Merkezleri’ne bireysel ya da grup olarak bir ziyaret gerçekleştirin. Bu merkezlerde uygulanan eğitim programı ve metodlarını kaliteli ve kapsayıcı eğitim kriterleri açısından gözlem yapmanızı ve değerlendirmenizi rica ediyoruz. Görüşlerinizi raporlayıp bize iletin. Rapora ziyaretiniz sırasında çekilmiş fotoğrafları da lütfen ekleyiniz.

3. Yaşadığınız yerde en az 3 gence sorun ve bir öngörü edinmeye çalışın:

“Okul dışı eğitim faaliyetlerinin yaşadığınız kentte ulaşılabilir, erişebilir olması sence neden önemlidir?

Yaşadığınız kentte gençler için organize edilmiş okul dışı hangi etkinlikler, eğitim ve organizasyonlara (Bireysel olarak bilgi ve beceri artırabileceğin) ihtiyaç duyuyorsun?

Belediyeler ne organize etse dahil olmak isterdin?”

2.7.1. Genel Özet

Bu izleme uygulaması kapsamında bireysel veya grup halinde toplamda 11 sivil izleme uygulaması gerçekleştirilmiştir. İzleme faaliyetlerinin tamamı 3. soruyu yanıtlamaya yöneliktir.

Sorunun birinci bölümü için katılımcıların görüşme yaptıkları gençlerden aldıkları yanıtlarda, okul dışı eğitim faaliyetlerinin ulaşılabilir olmasının hem ekonomik açıdan hem de katılım sağlayabilmeleri bakımından önemli olduğu belirtmişlerdir. Ayrıca

gençler, yerel yönetimler tarafından verilen eğitimlerin çeşitlendirilmesini, mesleki yaşamlarına katkı sağlayacak nitelik ve kalitede olmasını beklediklerini ifade etmişlerdir. Gençlerin güncel ihtiyaçlarını ve beklentilerini gözeten eğitimler ve organizasyonların daha etikili olacağını söylemişlerdir.

2.7.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Bu izleme uygulaması kapsamında gençlerle görüşme yapan katılımcıların aldığı cevaplara örnekler aşağıdaki gibidir:

"Fazla bir masraf yapmadan (ulaşım, ücret vb) ulaşmak benim için öncelikli husus."

"2 üniversiteli ve 1(grup) lise öğrencisiyle yaptığım görüşmede eğitim dışı faaliyete çok nadir katıldıklarını bunun sistemle ve maddiyatla ilgili olduklarını dile getirdiler."

"...okul ve derslerin yoğunluğundan, bana yani kendi semtimde olması yakın olması katılımımı artırması açısından çok önemli."

"...bana yakın olan, gençlere yakın olan faaliyetler bizlerin gelişimi açısından oldukça önemli yakın olan erişilebilir olan her şeye daha fazla katılım sağlarız."

Sorunun ikinci bölümünde, okul dışı etkinliklerde hangi etkinlik ve organizasyonlara ihtiyaç duyulduğu sorusuna verilen yanıtlarda ise sanat ve sporla ilişkili organizasyonlar ön plana çıkmaktadır. Ancak yerel yönetimlerin genellikle aynı spor dalları (futbol, basketbol) üzerine hizmetler ürettiğine değinilmiştir. Gençlerin farklı spor dallarını deneyimleyebilecekleri alanlar, mekanlar, araçlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Bununla beraber mesleki becerileri geliştirmeye yönelik etkinlikler de beklentiler arasındadır. Ayrıca yerel yönetimlerle gençlerin ilişki kurmasını sağlayacak, aktif yurttaşlığın önünü açacak çalışmalara da vurgu yapılmıştır. Verilen yanıtlara örnekler şu şekildedir:

"Yerel yönetimlerde katılım, temsil, denetim gibi konularda verilecek eğitimlere ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Sosyal etkinliklerin de olması gerektiğini düşünüyorum. Tiyatro, drama, diksiyon, kendini ifade etme ve özgüven konularında eğitimlerin olması bireyin toplum içerisinde kendini ifade yeteneğini geliştireceğine inanıyorum. Toplumsal görevlerimize dair çevre ve doğa ile iç içe yaşarken nelere dikkat etmemiz gerektiğine dair eğitimlerin ve hatta atölye çalışmalarının olması gerektiğini düşünüyorum."

"İhtiyaç duydukları faaliyetler neredeyse tamamı için spor, gerekli spor alanlarının mevcut olduğunu falan bunların sınırlandırılmış (futbol,basketbol) olduğunu söylediler. Lise öğrencileriyse bu tarz faaliyetler için üniversiteyi beklediklerini."

"...kodlama eğitimleri, yarışmalar veya alanımla ilgili çalıştaylar yapılsa katılmak isterdim."

"...şehir bölge planlama okuyorum. Mimari, şehir, sosyoloji temalı eğitimlere ihtiyaç duyuyorum."

Belediyelerin ne organize etmesini bekledikleri sorusuna ise alışlagelmiş organizasyonların dışında yanıtlar gelmiştir. Belediyeler nezdinde halkın temsil edilmesini artıracak, belediye faaliyetlerinin denetlenmesini sağlayacak eğitimler, toplumsal biraradalığı sağlayacak organizasyonlar, ekoloji, çevre ve afetlere dair eğitimler dile getirilmiştir. Katılımcılardan bazıları etkinliklerde yaş engeli, eğitim ve etkinliklerin saatlerinin çalışan öğrencilere uygun olmaması gibi konulara değinmiştir. Ayrıca eğitimlerin kalitesi, eğitimlerin neye göre belirlendiği ve nasıl duyurulduğunun da önemine vurgu yapılmıştır. Yanıtlarda kütüphane ihtiyacı da dile getirilmiştir. Yanıtlardan bazılarına örnekler aşağıdaki gibidir.

"Büyükşehir ya da ilçe belediyeleri bazında toplumsal katılım, halkın temsil edilmesi, belediyelerin denetlenebilir olması, birimlerin performansları ve değerlendirilmesi, çözümü uzun yıllara dayanan sorunlara dair alternatif yöntemlerle sorunların nasıl çözüleceğine dair görev ve yetkili dağılımına dair eğitimlerin olmasını çok isterdim. Toplumsal kaynaşma ve insanların kente karşı sorumluluklarını bilmesine dair yapılacak çalışmalara katılmak isterdim."

"Tercih edebilmek için öncelikle eğitimlerin içeriği ile ilgili bilgilendirmeler yapılmalıdır. Tanıtım bu noktada çok önemlidir. Online ya da fiziksel katılım ile interaktif geçmesi planlanan her eğitim kişinin kendini geliştirmesi ve konu ile ilgili donanımını arttırması açısından son derece önemlidir. Erişilebilir olması için öncelikle bilgilendirmenin kapsayıcı olması gerekmektedir. "Eğitimden haberdar" olmak eğitime katılım için son derece önemlidir."

"Kentın sanat sokaklarına ve gençlerin zaman geçirebileceği meydanlara ihtiyaç var. Bu meydanların içeriksel olarak gençlerin girişimlerinin üretimlerini destekleyecek tetikleyici mekanizmaların yaratılması önemli. Okul kulüpleri ve yerel yönetim çatısı altındaki gençlik çalışmaları ile ilgilenen kurumların bu ihtiyaca cevap vermesi açısından politikalar üretmesi önem arz ediyor. Çalıştay ve atölye modülleri ile kültür sanat araçlarını saha da görünür kılacak gençleri bir araya getirebilecek merkezlerin ve meclislerin inşasına ihtiyaç var."

"Görüşlerini aldığım gençler sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde gezi ve doğa sporlarına yönelik taleplerini sunmakla birlikte, bisiklet ve müze gezilerini ayrıca gençleri bir araya getirecek kültür sanat ve çalıştay modüllerinin öğrencilerin ve gençlerin dâhil edilebileceği platformların yaratılması ile renkli ve üretken alanların potansiyeli açığa çıkarabileceğini belirttiler."

"... açık ara Ekoloji, Çevre ve Afet konuları cevabını almış. Ardından daha az sayıda barış, kapsayıcılık ve insan hakları cevapları geliyor. İzmir özelinde çevre sorunlarına karşı artan bir farkındalık var gibi görüyorum, özellikle yakın zamanda gerçekleşen afetler de bizleri bu konuyu önemsemeye itiyor..."

"Şehrimizde birçok spor eğitimleri 18 yaş altını kabul ediyor örneğin voleybol, basketbol vb. Ben bu sporları yapmak istediğimde yaş engeline takılıyorum bence 18 yaş üstü eğitim gruplarına da fırsat verilmesi çok güzel olurdu. İl kütüphanemiz 1 tane ve o da yeni yapıldı ama bence yetersiz durumda. Bence birkaç tane daha farklı yerlerde kütüphane olması verimin ve memnuniyetin artmasını sağlayabilir. Müzeleri gezerken bazen bazı eserleri çözümleyebilmek zor oluyor, bazı müzelerde yanlarda eser hakkında bilgi verilmekte olsa da hepsini okumak çok akılda kalmıyor özellikle müze ortamı kalabalıksa zorlaşıyor."

"Benzer meslek gruplarına ilişkin mesleki etkinlikler, farkındalık yaratacak etkinlikler, kültür gezileri, gönüllülük esaslı projeler, çevre temizliği, ağaç dikme etkinlikleri, kültürlerarası etkinlikler, olsa dahil olmak isterim."

"Yabancı dil öğrenimi, özellikle İngilizce üzerine eğitimleri ve etkinlikleri öne çıkarıyor. Önemli olan bir diğer nokta üçüncü görüşmecinin iş saatleri ile ilgili söylediği. Gençler sadece üniversite öğrencilerinden oluşmuyor. Aralarında tam zamanlı çalışanlar olabiliyor. Okul dışı eğitimlerin erişilebilir olması için eğitim saatleri ve günleri de önem taşıyor. Bu noktada gün ve saat çeşitliliği olması genç katılımını arttırabilir gibi gözüküyor."

"Belediyeler, eğitimlerinin kalitesinin artması ve öğretmenlerin alanlarında başarılı olmalarına dikkat edilmesi halinde katılırım. Ayrıca Felsefe ve Sosyoloji alanında eğitimler verilirse seve seve katılırım."

2.8. SEKİZİNCİ HAFTA

Dersin Adı : Emek, Çalışma Hakkı ve Kent

Sivil İzleme Dönemi : 24 - 30 Ocak 2022

Sivil İzleme Ödevi

“Emek, Çalışma Hakkı ve Kent” başlığı altında verilen dersin ardından katılımcılara aşağıdaki sorular sorulmuştur:

- Bu hafta yaşadığın yerdeki işyerlerine daha yakından bakmanı istiyoruz.
- Çok iyi bildiğini düşündüğün bir ilçeyi seç (il değil, semt değil, ilçe olması çok önemli)
- Yürüyüşe çıkmaya hazırlan, 1-2 saat sürebilir.
- Yürüyüşe çıkmadan önce bu ilçenin ve içindeki mahallelerin sınırlarına haritadan bak.

A4 kağıdın üstüne kaba bir şekilde ilçe ve mahallelerin dağılımını çiz. Sonra yürüyüşün sırasında rastladığın işyerlerini, ölçeklerini/büyükliklerini, işkollarını, işlediği malzemeleri, çalışanlarına dair bilgileri kağıdına not et. Fotoğraflar çek.

1.

- Plaza, ofis, tersane, liman, okul, hastane, atölye, merdiven altı atölyesi, fabrika, Organize Sanayi Bölgesi, santral, sokak, ev?
  - Nasıl bir işyeri? Sınırları? Büyüklüğü? Fiziksel koşulları? Ev-İş ayrımı var mı?
  - Hangi iş kollarında çalışmalar gerçekleşiyor? (Tarım; İnşaat/yol; Sağlık; Ticaret/büfe/bakkal/arket; Taşımacılık; Belediye; Genel İşler.....)
  - Bu işyerlerinde kimler çalışıyor? (İşgücü, yaş, cinsiyet, milliyet, bedensel durum, toplumsal statüleri nasıl?)
  - Bu çalışma yerleri içinde çalışan işçi, çevresinde oturan halk, ve geniş bağlamda ekosistem (su, hava, toprak, biyoçeşitlilik, türler...) sağlığı bakımından sorunlar teşkil ediyor mu?
  - Bu çalışma yerleri doğal kaynakları kullanıyor mu ve dışsallaştırma şekli nasıl (su, hava, atıklar, üretim malzemeleri bakımından)
  - Bu ilçedeki iş yerleri kentin genel işyerleri dağılımı içinde nerede yer alıyor?
- Tüm yukarıdakileri ve derste dinlediklerini göz önüne aldığında Belediyeler yaşadığın yerde işçi, halk ve çevre/ekosistem sağlığı için nasıl sorumluluk alabilir, neler yapabilir?

Gözlemle, izle, değerlendir ve raporla.

*istersen bir işyeri, istersen bir işkolu, istersen bir sağlık sorunu alanına yoğunlaşabilirsin.

2.

Bu seçtiğin ilçede, hangi gençler (sınıf, yaş, cinsiyet, milliyet, bedensel sağlamlık gibi farklar dikkate alınarak), hangi iş kollarında çalışıyor? (Tarım; İnşaat/yol; Sağlık; Ticaret/büfe/bakkal/market; Taşımacılık; Belediye; Genel İşler gibi)

- Gözlemlerine dayanarak genç emeğin daha fazla yoğunlaştığı işyerleri ve işkolları neler?

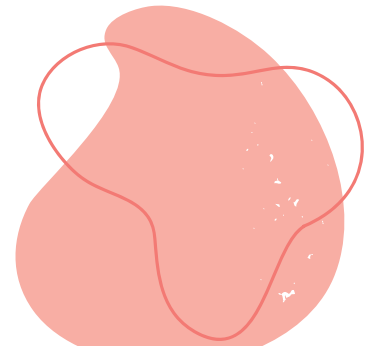
Ufak kent turunda genç emeğe has hangi sorunları gözlemleyebildin?

Belediyeler bu sorunlar hakkında nasıl politikalar uygulayabilir?

- Dilersen bir anket yapabilir ve gençlerin fikirlerini alabilirsin. Dilersen farklı kimliklerle çalışan gençlik örgütlerinin (mülteci, engelli, roman gibi) fikirlerini alabilirsin.
- Dilersen bu konuda çıkarılan ilk dergiyi tarayarak kısa bir kompozisyon yazabilirsin: <http://www.tezkoopis.org/contents/yayinlar/75>

2.8.1. Genel Özet

Emek, Çalışma Hakkı ve Kent dersi bağlamında bireysel veya grup halinde toplamda 7 sivil izleme uygulaması gerçekleştirilmiştir. Yereldeki iş yerlerinin ve koşullarının gözlemlendiği, gençlerin istahdama dahil olma durumlarının izlendiği bu çalışmada katılımcılar, genç işsizliği ve geçici süre ile çalıştıkları işyerlerinde karşılaştıkları sorunları aktarmıştır. İstihdam dışı kalmanın yarattığı psikolojik sıkıntılara ve aile içi sorunlara vurgu yapmışlardır. Başta staj uygulamaları olmak üzere, özellikle hizmet sektöründe genç emeğinin sömürüldüğüne dikkat çekmişlerdir. Ayrıca organize sanayii bölgesinde inceleme yapan bir katılımcı işçilerin çalışma alanlarında yapılması gereken iyileştirmelere ve iyi örneklerle yer vermiştir.

2.8.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Emek, Çalışma Hakkı ve Kent dersi bağlamında yapılan izleme uygulamalarından örnekler şöyledir:

"Yine bizzat içerisinde de bulunduğum üniversiteli gençlerin ihtiyaçlarının karşılamak anlamında mağaza depo sayımlarında günlük ücretlerle geçici ve yoğun bir tempo ile emek sürecine dahil olduklarını bizzat katıldığım mağaza işlerinde gördüm."

"...Gençlerin kültür sanat ve bilimsel çalışmalar içerisinde yer alamaması ve koşulların uygun olmaması staj programlarının sadece emek sömürüsü üzerine yoğunlaşması ve bireysel ölçekte gelir durumu düşük olan hanelerde gençlerin aile içi şiddet ve stres boyutunun zeminin yaratmaktadır."

"Gençler daha çok hizmet işlerinde çalışıyor (mağaza, restaurant gibi gibi.). Burada ise önümüze çok büyük haksızlıklar çıkıyor. Örneğin; part time maaş alıp full time çalışanlar, mesai ücretlerini ödememe, mobing gibi gibi. Genç kadınlar daha çok restaurantlarda karşılama görevlisi veya garson olarak çalışıyorlar, erkekler ise barda görevli olarak. Eskişehirde bu yönde ağırlık var."

"Mevcutta İAOSB'de yeşil alan ve sağlık tesisi olan alanın aktif olarak kullanılmadığını öğle molalarında üretim tesisi dışına çıkacak saatlerinin olmadığı vurgulandı. Burada sayısal olarak veremediğim ikincil bilgiler sadece bölgede işçilerin çalışma koşullarını belirtmek üzerine aktarıldı, bu tarz verilerin araştırması ve de raporlanması zor olduğu gibi engellenmeye de çalışılmaktadır, tıpkı işçilerin sendikalaşmasının sesini duyurmasının engellenmeye çalışıldığı gibi."

Tüm bu olumsuzlukların yanında İAOSB'nin beyaz yakalı işçiye istihdam oluşturma açısından olumlu bir çaba içerisinde olduğu görülmektedir. İzmir Kâtip Çelebi ile işbirliği içinde olan bölge gençlere staj ve istihdam sağlamaktadır. İZKA ile Ar-Ge projeleri üretmektedir. ...Çalışma alanları içerisinde dinlenme alanları, çocuk bakım evleri, spor alanları oluşturulsun, örneğin ESBAŞ'ta işçilere yönelik bu tarz alanlar oluşturulmuş belki yeterli değil ama bir başlangıç olabilir."

"Yaşadığım ve iş yerimin bulunduğu mahallede gözlem yaptım. Pandemiden dolayı aslında herhangi bir iş kolundan bahsedemeyeceğim. Derinleşen ekonomik krizden dolayı sektörler bitmiş vaziyette. Küçük esnaf denen bir şey kalmamış. Cafeler dahil çoğu kişi işletmelerinde son demlerini yaşadığını düşünüyor. Bundan dolayı çalışma için herhangi bir genç iş kolundan bahsedemeyeceğim çünkü iflas eden dükkanlar artıyor."

Makale incelemesi yapılan iki sivil izleme uygulamasında ise dijitalleşmenin istihdamda yarattığı değişimler ve gençlerin iş arama sürecinde yaşadıkları kaygı durumları ele alınmıştır. Dijitalleşmenin özellikle pandemi ile yaygınlaşmasıyla birlikte iş yapma biçimlerinin değişmesi ve bu durumun kent ile kurulan ilişkiye de yansımına değinilmiştir. Diğer incelemede ise iş arama süreçlerinin gençlerde yarattığı kaygı durumuna dikkat çekilmiştir. Bu çalışmalarla ilgili alıntılar aşağıdaki gibidir:

"Türkiye de yaşayan bireyler olarak bizler de, alışverişlerimizden boş zaman aktivitelerimize kadar çeşitli süreçlerimizi dijitalleştirmiş durumdayız. Özellikle pandemi dönemi ve uzaktan çalışma sisteminin sağlanıyor olması temelde bir fırsat olarak görülmektedir.

Sabah kahvaltısından ara öğünlere kadar dışarıdan söylenen yiyecekler, eve yapılan alışverişleri akıllı telefonlar üzerinden yapılması günlük fiziksel hareketlerimizi ve kent ile kurduğumuz ilişkiyi doğrudan etkilemektedir. Buna karşılık dijitalleşme yeni bir emek biçimi oluşmasına sebep olmuştur.

...İnternet çağı öncesinde, oyunlar mahalle ve sokak düzeyinde, kent ekosistemi ile insanları bağlayan bir aktiviteydi...Bu durum mahalle ve sokak kültürünü doğrudan etkilemiştir...Dijital sektörlerde çalışan emekçiler için aslında kent ekosisteminde yer seçme dahi farklılaşmıştır.

Alışagelmışin dışında, konutun farklı alanlara yakınlığı ve uzaklığı yerine altyapı ve hizmet yeterliliği seçici özellik haline gelmiştir."

"Mesleğimin kamu kurumlarında alımının fazla olduğunu bildiğim için ve kamu kurumlarının çoğunda KPSS puanı ile alım şartı koyulduğu için KPSS'ye çalışmaya başladım ancak sınavdan yüksek bir puan alsam dahi atama sayılarının azlığından dolayı iş bulabileceğimin garanti olmadığını düşünüyorum. Özel sektörde ise yaşadığım şehirde bu alanda bulunan ofis sayısı az olduğu için ve staj yaptığım ofiste tek çalışanın bile yarı zamanlı çalıştığını bildiğim için başvuru yapmadım. Aileme yük olma kaygısıyla yarı zamanlı olarak bir restoranda çalışmaya başladım ama orada da işçi haklarının sömürüldüğünü görünce ayrıldım.

...Tüm bu süreçleri deneyimlemem beni farklı alanlarda kendimi geliştirmem gerektiği ve belki de farklı bir alanda iş aramam gerektiği sonucuna götürüyor. Bu makalede de bahsedilen iş bulma sürecinin tüm gençlerin yaşadığını bilmem beni rahatlatmıyor aksine daha da kaygılanmama ve geleceğe dair umutlarımın solmasına neden oluyor."

2.9. DOKUZUNCU HAFTA

Dersin Adı : Barınma ve Kent
Sivil İzleme Dönemi : 31 Ocak- 7 Şubat 2022
Sivil İzleme Ödevi

Barınma ve Kent dersinin ardından da gençlere aşağıdaki ödev verilmiştir.

1. Yaşadığınız yerde barınma sorununun boyutu anlayabilmek için emlakçılarla görüşmeler yapmaya ne dersin? Konut fiyatlarındaki değişikliğe dair gözlemlerin nedir? Kiraların ve emlak fiyatlarının son dönemdeki artış düzeyi, bu artışın sana göre sebepleri ve buna karşı ne gibi politikaların gerekli sence? Bu konuda Yerel Yönetimlerin yapabileceği şeyler var mıdır? Raporla ve bize gönder.
2. Yaşadığın yerde gençler nerede (ev, yurt, misafirhane gibi) ve kimlerle yaşıyor? Gençlerin barınma sorunlarına dair gözlemlerin nelerdir? Arkadaşların bu konuda ne düşünüyor? Belediyelerin gençlerin barınmasına dair bir uygulaması var mıdır? Ne gibi? Bu uygulamalarla ilgili düşünce nedir? Raporla.
3. Yaşadığın yerde gençler konut bulmanın ötesinde ne gibi zorluklar yaşıyor? Yaşadıkları konutların ısınma, hijyen, büyüklük, havadarlık ve ışık alabilirlik kriterlerine dair değerlendirmelerini nasıl? Öğrenci olan olmayan genç arkadaşlarının fikirlerini alabilirsin. Sonra da bu görüşleri raporuna ekle.

2.9.1. Genel Özet

Barınma ve Kent dersinin sivil izlemesi için bireysel ya da gruplar halinde yapılan çalışmalar sonucunda toplam 8 sivil izleme raporu iletilmiştir.

2021 senesi itibariyle barınma hakkı gençlerin en önemli gündem maddelerinden biri olmuştur. Türkiye’de barınma hakkı ile ilgili yaşanan ihlaller; barınma koşulları, sağlık, barınma ile ilgili önlemlerin alınmaması, gençlerin ekonomik olarak barınma anlamında ciddi ve kritik sorunlarla karşı karşıya gelmesine neden olmaktadır.

Gerçekleştirilen sivil izleme uygulamalarında gördüğümüz üzere de barınma ile ilgili sorun tüm gençlerin hayatlarının tam ortasında yer alıyor. Hijyen, ısınma gibi sorunlarla karşılaşan gençler, kendi hayatlarını düzenleyememekte, ciddi problemler karşısında savunmasız kalmaktadır. Gençlerin iyi olma halini etkileyen barınma, gençlerin umutsuz ve çaresiz hissetmesine sebep olmaktadır.

Gençlerin ekonomik, sağlıklı, ulaşılabilir konutlara erişimi gençlik hakları bağlamında bir an önce ciddi adımlar atılması gereken bir konudur.

2.9.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Sivil izleme bulguları barınma hakkı ihlallerini gözler önüne sermektedir. Bu sivil izleme uygulamasında gençler kendi deneyimleri ve arkadaşlarının deneyimleri üzerinden harekete geçmişlerdir. Barınma hakkı ile ilgili sorunlar, gençlerin günlük hayatlarını direkt ve olumsuz olarak etkilemektedir.

“Çok kötü zorluklar çekiyoruz, konut bulabilmek imkansız olmuş. En düşük kiralar 2 binden başlıyor artık evler de kötü hijyenik olduğunu düşünmüyorum. Isınmadan da memnun değil gençler çünkü doğalgaz varsa evde fatura yüksek geliyor. Doğalgazlı değilse ev, klimalıdan dolayı elektrik faturası başka bir dert olmaktadır. Anlayacağın her şey berbat, kimsede durumdan memnun değil mutlu hiç değil.”

“Soruya bağlantılı olarak ilerlersek; ısınma koşulu göz ardı edilen, kapıcı dairesi vs.‘ye mecbur kalan bu sebeple hava almayan, loş, rutubetli, soğuk evlerde zorunluluktan gelen bir barınma söz konusu. Tabi bütün öğrencilerden bahsetmiyoruz. Ama bu şekilde yaşayan arkadaşlarımız var. Üzerine bir de fiyat açısından tek oda ya da 1+1 evlerde maddi durumlarına göre kafamızı sokacak yer olsun derdi ile kaç kişi yaşadıkları belli olmayan yerler var. O ortamda nasıl hijyenden söz edebiliriz ki. Işık alsın en azından havadar ve sıcak bir evimiz olsun deseler kiralar en az 2500 TL’den başlıyor. Devletin verdiği burs bunun 3 de 1 i iken nasıl yaşayacak bu öğrenciler? 3+1 evde 6-10 arası yaşayan kişiler var yazık sırf biraz daha ışık alıyor, sıcak, büyük diye. Yani her şeyiyle sıfır.”

"Maddi olarak ev kiralarının ve eşyaların yüksek fiyatlı olması temel sorun olarak göze çarpmaktadır. Özellikle öğrenciler devlet yurtlarının yetersiz kapasitede olması ve özel yurtların ücretlerinin yüksek olmasından ötürü ev kiralamak durumunda kalmaktadır. Genellikle üniversite çevresinde yaşamak isteyen gençler; yeterli sayıda ev bulmakta son zamanlarda zorluk çekmektedir. Özellikle okulların açılma tarihlerinde ev fiyatlarındaki ciddi artışlar öğrencileri zor durumda bırakmaktadır. Evlerin konforu değerlendirildiğinde uygun fiyatlı bir çok evin genelde bodrum katta yeterli ışık ve hava almayan evler olduğu görülmektedir."

"Gençler üniversiteye uzak yerlerde ev kiralamayı tercih etmemektedir. Ama bu durum bazı çalışan gençler için değişkenlik göstermektedir. Üniversitenin olduğu konum bir çok yere uzak olduğundan çalışan kesim daha çok metro hattına daha yakın yerlerde ev kiralamayı tercih etmektedir. Ev kiralarken gençlerin en çok dikkat ettiği parametre öncelikle maddiyat, sonra merkezi yerlere ve önemli kullanımlara olan yakınlık olduğu aşikardır. Ev içerisindeki konfor bunlardan sonraki parametrelerdir."

"Bunun yanında kentte Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun yurtlarında barınmakta olan öğrenciler (özellikle üniversite eğitiminin ilk yıllarındaki bireyler) olsa da, kurum yurtları tüm öğrencileri kapsayacak kapasitede olmamakta, dolayısıyla öğrenciler ev, apart veya özel yurt gibi diğer barınma türlerine yönelmek zorunda kalmaktadırlar."

"Kiraların hızla artmış olması ve artmaya devam etmekte olması, 1+1 vb. dairelerin sabit fiyat uygulaması yerine evde kalacak kişi başına fiyat çekilmesi gibi olumsuz ve ekonomik anlamda yıkıcı durumlarla karşı karşıya kalınması, en temel haklardan biri olan barınma hakkını tehdit altına sokmaktadır. Öğrenciler fahiş fiyatlarla da olsa barınacakları bir yer bulmuş olsalar bile daha sonra karşılırlarına yüksek faturalar, enerji ve ısınma bedelleri, beslenme giderleri çıkmaktadır."

"Belediye'nin öğrencilerin barınma durumunu iyileştirme amaçlı herhangi bir kira iyileştirmesi veya uygulaması desteği veya işletmesi belediyeye ait olan bir belediye yurdu kurma girişimi bulunmamaktadır. Yalnızca 1-2 ay önce ilçe belediyesi, öğrenciler için ücretsiz akşam yemeği uygulaması başlatmıştır."

2.10. ONUNCU HAFTA

Dersin Adı : Kültür ve Kent Sakinleri Arası Kaynaşma

Sivil İzleme Dönemi : 14-21 Şubat 2022

Sivil İzleme Ödevi

Kültür ve Kent Sakinleri Arası Kaynaşma dersinin ardından da gençlere aşağıdaki ödev verilmiştir.

Kentinizde ya da yaşadığınız semtte insanların çoğunlukla buluşma, kesişme, toplanma alanları nerelerdir? (kahve, meydan, park, ibadethane v.s.)

Bu buluşma noktalarından birinde en az 1 saat geçirerek, buluşma alanlarında yaşanan etkileşimleri gözlemleyin (temizlik işçisine selam veriliyor mu? mekanda kültürel objeler var mı? Diyalog mu baskın, monolog mu? Seçilen dil nedir? [kibar, argo, günlük v.s.] fiziksel mekan içinde insanlar diğer canlılara nasıl davranıyor?)

○ Yerel yönetimin bu kültürel kaynakların halkla buluşması, sürdürülebilirliği ve katılımı yönünde üzerine düşen sorumluluklarının neler olabilir? Neler yaptıklarını gözlemleyiniz. Yorumlarınızı raporunuza ekleyin.

○ Kentinizde aşağıdaki maddelerden hangileri daha yoğun? İçlerinden birini seçerek; kullanım sıklığı ve şekli, ziyaretçi ve etkileşimi, ayrılan yerel yönetim bütçesinin nasıl kullanıldığı, bulunduğu konum üzerinde yarattığı etkisini kısaca değerlendiriniz.

Yerel yönetimin bu kültürel kaynakların halkla buluşması, sürdürülebilirliği konularında üzerine düşen sorumlulukları ne ölçüde hayata geçirebildiğini, neler yaptıklarını gözlemliyorsunuz? Değerlendirmenizi bize raporlayın.

a) Kültür Endüstrileri:

Sinema | Müzik | Medya | Yayıncılık | Yazılım | Tasarım | El Sanatları

b) Kültür Mekânları

Kültür Merkezleri | Konser Salonları | Etkinlik Mekânları Müzeler | Galeriler | Kütüphaneler
Tiyatrolar | Opera ve Bale Binaları | Sinemalar Altyapı

c) Kültür Varlıkları

Antik Kentler | Sit Alanları | Arkeolojik, Doğal, Kentsel, Tarihi, Kentsel Arkeolojik Tescilli Yapılar | Sivil, Dinsel, Kültürel, İdari, Askeri, Endüstriyel ve Ticari Mimari, Mezarlıklar, Şehitlikler, Anıt ve Abideler, Doğal Varlıklar, Kalıntılar, Korunmaya Alınan Sokaklar

2.10.1. Genel  zet

Kültür ve Kent Sakinleri Arası Kaynaşma dersinin sivil izlemesi için bireysel ya da gruplar halinde yapılan çalışmalar sonucunda toplam 6 sivil izleme raporu iletilmiştir.

Kent sakinleri arasındaki ilişkiyi gözlem yaparak anlamaya çalışmak, gençlerin çoğunlukla tercih ettiği yöntem olmuştur. İnsanların bir araya gelebildiği, kaynaşabildiği, m ştereklerle ilişkili kurulan bağlar en ilgi çekici nokta olmuştur. Farklılıkların bir araya geldiği ve tüm aktörlerin eşit ilişkiler geliştirebildiği kültürel mekanlar, kamusal alanlar ve fırsatlar kültürel çeşitliliğin görünmesi, yaşaması ve birbirini beslemesi, gençler için besleyici olanaklar yaratması oldukça önemlidir.

Bu anlamda politikalar geliştirilmesi kent hakkı, müşterekler ve kültürel miras bağlamında tüm yerel yönetimlerin önemli sorumluluklarından biridir. Yaratılan alanların ulaşılabilir ve erişilebilir olması, kültürel etkinliklerin gençlerin dahiliyetini sağlayacak şekilde organize edilmesi ve gençlik merkezlerinin bu çerçevede programlar üretmesi gerekmektedir.

2.10.2. Sivil İzleme Deneyimleri

Sivil izleme uygulamalarında gözümüze çarpan gençlerin bu konu hakkında en önemli gündemlerinin kentlerinin renkliliği, çok sesliliği ve sunduğu kültürel fırsatlar olduğudur.

“Restore edilmiş birçok müze, cafe ve el sanatları, cam sanatları gibi işlerin yapıldığı atölyeler bulunmakta. Çeşitli atölyelerin, workshopların yapıldığı bölümler bulunmakta. Yazın Sürdürülebilir film gösterimini izlemişliğim bile var burada.”

"Kent diplomasisinin oluşması ve farklılıkların bir araya geldiği alanların ve aktivitelerin inşası var olan tabuları ezberleri ve önyargıları ortadan kaldırarak güçlü bir politik zemin yaratacaktır. Barış kültürü ve sosyalleşme alanları açısından yerel yönetimler tarafından organize edilen etkinliklerin kentin potansiyelinin ve renkliliğini ortaya çıkarması açısından önem arz ediyor. Gençlerin ve kadınların yerelde güçlendirileceği ve taleplerini karşılık bulacağı kanalların yaratılması açısından kente duyulan aidiyet duygusunun ve sorumluluk bilincinin inşası açısından politikaların kültürel dokuyu destekleyici ve alan açıcı rol oynaması çoksesliliği yansıtmaması açısından önemli."

Gençler yaratılan kültürel fırsatların ise genç dostu olmasını, gençlerin dahiliyetini sağlayacak imkanların yaratılmasını ve ekonomik açıdan erişilebilir olmasını talep etmektedirler.

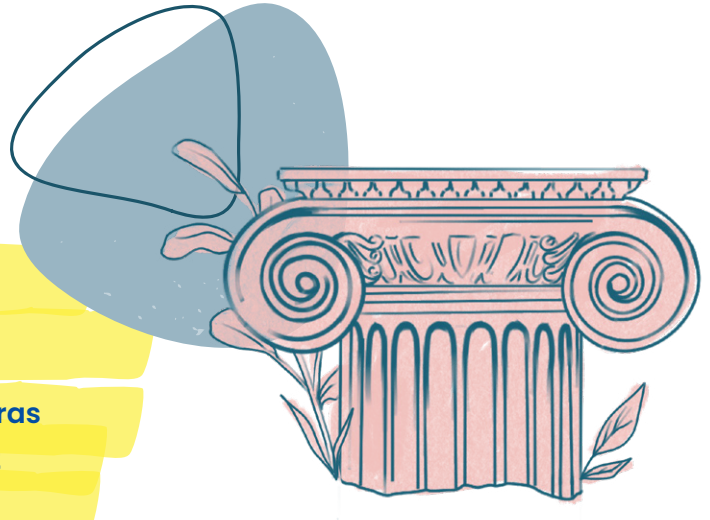
"Olaya sosyal anlamda bakacak olursak Büyükşehir'e ait Şehir Tiyatrolarıyla sezonda 6-7 farklı oyun sergileniyor fiyatları da makul ancak genç ağırlıklı bir şehirde etkinlikler yetersiz kalıyor. Özel tiyatrolar turnelerle geliyor ama onların biletleri 100 tl'den başlıyor ve öğrencilerin bu etkinliklere gidebilecek maddi gücü yok. Sosyal kaynaşmaları sağlamak adına yürüyüş ve workshoplar yetersiz. Gençlik merkezleriyle görüşüp gençlerin daha çok vakit geçirebileceği sosyal etkinlikler yapılmalı diye düşünüyorum."

"Gençlik ve kültür merkezlerinin yaygınlaştırılması kültür sanat aktivitelerinin ve demokratik siyasetin inşası açısından eleştirel ve sorgulayıcı bakışı da beraberindeki getirecektir. Bu eksende sürdürülebilir ve kesintisiz bir alan açmak ve destekleyici rol almak yerel yönetimlerin sorumluluğunda önem arz etmektedir."

2.11. ONBİRİNCİ HAFTA

Dersin Adı : Tarihi Kentsel Miras
Sivil İzleme Dönemi : 21-27 Şubat 2022
Sivil İzleme Ödevi

Tarihi Kentsel Miras dersinin ardından da gençlere aşağıdaki ödev verilmiştir.

○ Yaşadığınız yerde ya da kentti gözlemleyin. İnternet araması da olabilir.

Sizce yaşadığınız kentin "Somut Olmayan Kültürel Miras(ları)" nedir?

Somut olmayan kültürel miras için yerel yönetim, insiyatif, ya da Sivil Toplum Kuruluşları tarafından yapılan çalışmalar nelerdir? (gastronomi, folklör, kimlik...)

○ Sizce yaşadığınız yerde bu konuyla ilgili yapılabilecek çalışmalar var mı? Düşünceniz nedir?

○ İyi/kötü, olumlu/olumsuz bulduğunuz örnekleri, notlarınızı, değerlendirmenizi raporlayın.

○ Kentinizdeki "Somut Tarihi Miras"ta koruma ve yaşatmanın bir arada olan örnekleri bulmaya çalışın, keşfedin.

Somut kültürel miras için yerel yönetim, insiyatif, ya da Sivil Toplum Kuruluşları tarafından yapılan çalışmalar nelerdir? (gastronomi, folklör, kimlik...)

○ Sizce yaşadığınız yerde bu konuyla ilgili yapılabilecek çalışmalar var mı? Düşünceniz nedir?

○ İyi/kötü, olumlu/olumsuz bulduğunuz örnekleri, notlarınızı, değerlendirmenizi raporlayın.

İzmir kenti için ipucu: İzmir Tarkem Oluşumu

2.11.1. Genel Özet

Tarihi Kentsel Miras dersinin sivil izlemesi için bireysel ya da gruplar halinde yapılan çalışmalar sonucunda toplam 3 sivil izleme raporu iletilmiştir.

Gençlerin kentlerindeki tarihsel miras ile ilgili ilgilerini çeken en önemli konunun somut olmayan kültürel miras öğeleri olduğunu görmekteyiz.

2.11.2. Sivil İzleme Deneyimleri

"Eskişehir'de somut olmayan kültürel miras kapsamında birçok örnek mevcut. Bunlardan bir tanesi de "Lületaşı İşletmeciliği." Fakat kömürlü termik santral projesinde dolayı lületaşının çıktığı Beyazaltın köyü tehdit altında. Şehre ekonomik ve kültürel anlamda katkılar sağlayan lületaşını korumak için özellikle Eskişehir Büyükşehir Belediyesi büyük çaba harcadı. Süreç ertelendi ama sona ermiş değil. Genel anlamda ise şehrin merkez belediyeleri kültürel miras kapsamında başarılı işler çıkarıyor. Zaten Eskişehir uzun yıllardır kültür başkentliği unvanına sahip. Özellikle tiyatro ve sergiler kapsamında etkinlikler düzenleniyor."

"İzmir'de pek çok kültürel etkinlik yer alıyor. Bunları şöyle sıralayabilirim. Alaçatı Ot Festivali, Urla Enginar Festivali, Karşıyaka Çiçek Festivali, İzmir Tiyatro Festivali, Tohum Takas Şenliği, Kiraz Festivali, Gümüldür Mandalina Festivali, Kütüphane buluşmaları söyleşileri/Alsancak (bu yıl ki konusu suya ilişkin kültürel mirası değerlendirmek, Alaçatı öykü günleri, İzmir -Avrupa Jaz Festivali (Bu yıl 29. İzmir Kültür Sanat Vakfı tarafından yapılıyor). RURITAGE kültürel miras esaslı sistematik stratejiler yoluyla kırsal yenilenme programı uluslararası fotoğraf yarışması. Bu yarışmada Türkiyeden 18 fotoğrafçı Bergama, Kınık, Dikili'den 54 fotoğrafla katıldı. Bu doğal ve kültürel mirasın güzelliği ve potansiyelini vurgu yapmak amacıyla düzenlenmiştir.

5. Uluslararası İzmir Mizah Festivali"

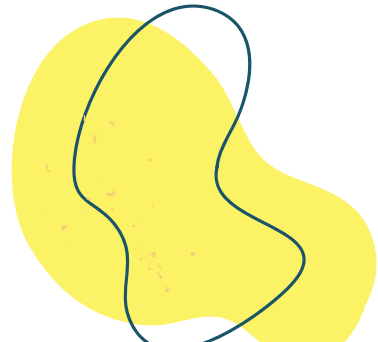
3. Sonuç Yerine

Dört Mevsim Derneği; kent hakkı bağlamında gençlerle birlikte adil, kapsayıcı, güvenli, engelsiz, katılımcı kentlerin peşinde çeşitli araçlar ve modeller üretmeyi, çalışmalarına devam etmeyi hedeflemektedir. Ağustos 2021 - Ağustos 2022 yıllarında gerçekleştirdiğimiz Kentime Değer Projesi, gençlerle birlikte kent hakkını çeşitli temalarda gençlik katılımı bağlamında konuştuğumuz, kentlerimizi keşfe çıktığımız, hayalimizdeki şehri konuştuğumuz ve birlikte ürettiğimiz bir süreç olmuştur. Kentime Değer'in destekçisi Sabancı Vakfı'na; ortakları Çiğli Belediyesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Ağı İzmir Kurulu ve Toy Gençlik Derneği'ne Kentime Değer yolculuğuna ortak oldukları için teşekkür ederiz. Kent Hakkı Okulu boyunca bizimle birlikte yer alarak, uzmanlıkları alanında bizlerle soruların peşinde koşan, kent hakkı ve gençlik katılımı çerçevesinde oturumlar gerçekleştiren eğitmenlerimize de tabi ki çok teşekkürler. Ortaklarımız, destekçilerimiz, eğitmenlerimizle birlikte kentlerimizin, müştereklerimizin peşinde başka üretimlerde de bir arada yer alacağımıza inanıyoruz.

Sivil İzleme, Kentime Değer Projesi'nin demokratik katılım araçlarının kullanımı, yaygınlaştırılması, çeşitlendirilmesi için kullandığı ve yaygınlaştırmak istediği bir yöntemdir. Sivil izleme yöntemi ile yurttaşlar, çevrelerinde katılımları ve haklarına erişimleri anlamında izleme yapabilir, bulduğu sonuçlar üzerinden savunuculuk çalışmaları gerçekleştirebilir ve hemşehrileri ile birlikte hareket etme becerisi kazanabilir. Farklı grupların farklılaşan ihtiyaçları da yine sivil izleme sayesinde görünür kılınabilir. Bu nedenle, sivil izlemenin sivil alan, yerel yönetimler ve yurttaşlar açısından kullanılmasını umuyoruz.

Kentime Değer'in katılımcısı olan gençler ise hem projenin hem bu raporun ortaya çıkmasında temel aktörlerdir. Akranları ile birlikte kent hakkının, müştereklerin, birlikte iyi yaşamın, çeşitliliğin ve kentin renklerinin peşinden koşan ve bunları talep eden gençlere sonsuz teşekkür ediyoruz.

Gençlik haklarının erişebilir olduğu, gençlerin katılımları için sistemlerin ve mekanizmaların var olduğu ve işlediği, genç dostu kentler için gençlerle birlikte üretmeye, paylaşmaya, ihtiyaç ve taleplerimizin peşinden gitmeye devam edeceğiz.

4. EKLER

Ek 1: Kent Hakkı Okulu Dersleri ve Eğitmenler

Eğitmen	Dersin Adı
İkbal Polat	Sivil İzlemeye Giriş
Serkan Köybaşı	Demokrasi ve Uygulamaları
Zülfıye Yılmaz	Yerel Demokrasi ve Yerel Özerklik*
Ladin Yıldırın	Ulaşım ve Dolaşım
Derya Altun	Cinsiyet ve Kent
İdil Seda Ak	Engellilik ve Kent
Meneviş Pirili	Ekoloji ve Kent
Umut Dilsiz	Eğitime Erişim ve Kent
Aslı Odman	Emek, Çalışma Hakkı ve Kent
Ulaş Bayraktar	Barınma ve Kent
Derya Kılıçalp	Kültür ve Kent Sakinleri Arası Kaynaşma
Mine Aşçı	Tarihi Kentsel Miras

*Yerel Demokrasi ve Yerel Özerklik dersinden sonra sivil izleme uygulaması verilmemiştir.

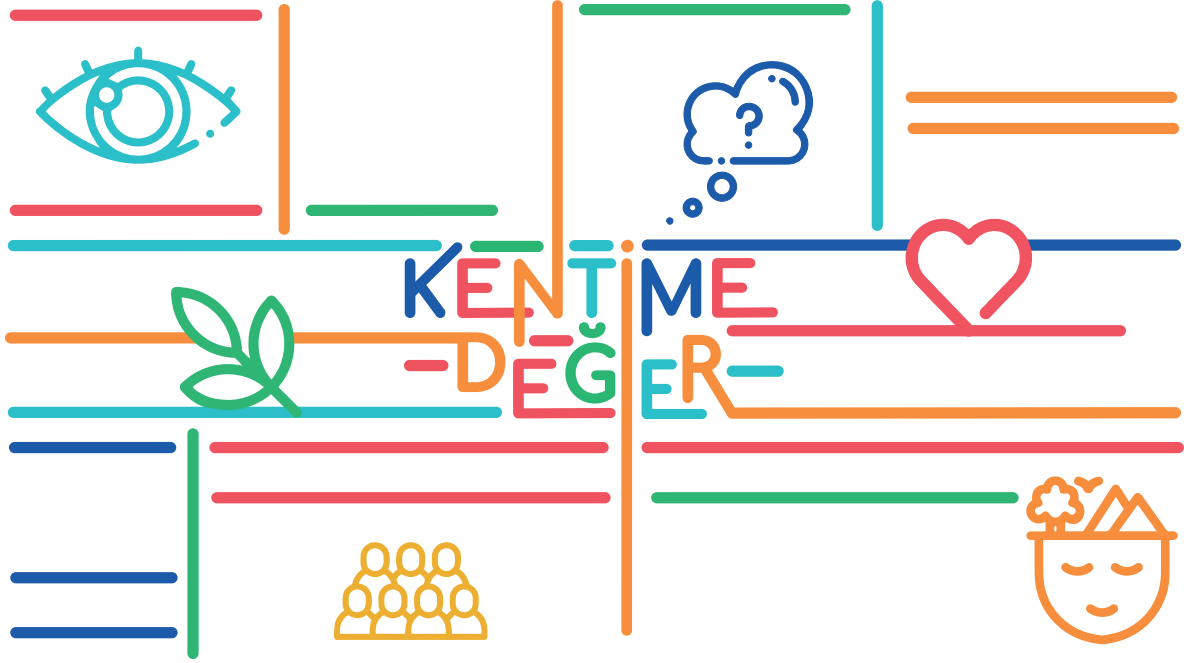
Ek 2: Sivil İzleme Uygulama Raporu Soruları

- ▶ İzlemeyi gerçekleştiren katılımcı(lar)?
- ▶ İzleme uygulamasının gerçekleştirildiği ilçe hangisidir?
- ▶ Hangi derse ilişkin izleme çalışmasını gerçekleştiriyorsunuz?
- ▶ İzleme faaliyetinin yöntemini yazar mısınız?
- ▶ Ödev konusu/ izleme yaptığınız konu hakkındaki raporunuzu bu bölüme yazınız.
- ▶ Tespitleriniz konusunda yerel yönetim birimlerine başvuru, bildirim vb. yaptınız mı?
- ▶ Yerel yönetim birimleriyle iletişim kurduysanız hangi kanallardan nasıl bir iletişim kurdunuz?
- ▶ İzleme yaptığınız konuda bulunduğunuz ilçe sakinleri ile iletişim kurdunuz mu? Görüşmeler yaptınız mı?
- ▶ Evetse açıklayınız.
- ▶ Bu formda yer bulamadığınız ama önemli olduğunu düşündüğünüz gözlemlerinizi bu bölümde aktarabilirsiniz.
- ▶ Uygulama sırasında kullandığınız veya aldığınız yazılı/görsel materyal varsa buraya ekleyebilirsiniz.
- ▶ Neden/ Nasıl bu sivil izleme faaliyet yöntemine karar verdiniz?
- ▶ İzleme faaliyetinde kullandığınız yöntemle ilgili detaylı bilgileri verebilir misiniz?

Ek 3: Sivil İzleme Uygulaması Yapan Katılımcılar

- ▶ Abdullah Uğur
- ▶ Ahmet Sağlık
- ▶ Ayşegül Yarış
- ▶ Barış El
- ▶ Berna Karabacak
- ▶ Beste Tuncay
- ▶ Deniz Kabasakal
- ▶ Elif İnce
- ▶ Emine Kapar
- ▶ Emre Kaan Kocaman
- ▶ Ezgi Güven
- ▶ Gamze Kocadağ
- ▶ Hakan Özalkan
- ▶ Ilgaz Su Aktaş
- ▶ İnci Sağırbaş
- ▶ İrem Nur Demir
- ▶ İsmail Ferhat Kaplan
- ▶ Mahmut Gökteş
- ▶ Melek Kosif
- ▶ Merve Akman
- ▶ Nurseli Şanlı
- ▶ Onur Ocak
- ▶ Raziye Peker
- ▶ Selay Esti
- ▶ Seyhan Kantar
- ▶ Sıdal Tanrıverdi
- ▶ Sude Akça
- ▶ Utkucan Çebiş
- ▶ Zümrüt Çalışkan

Ek 4: Sivil İzlemenin 5N 1K'sı

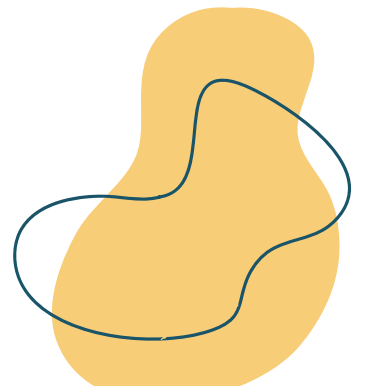

Kent Hakkı Okulu Nedir?

Gençlerin yenilikçi, kapsayıcı ve ihtiyaç temelli bir kent politikası oluşturulmasında aktif rol oynamalarını ve gençler ve yerel yönetimlerin birlikte çalışabilme pratiği geliştirmelerini amaçlayan bir okuldur.

Bu okulda gençler ve yerel yönetim çalışanları 4 aylık bir programa (17 hafta, her bir ders 1,5 saat) katılarak kente dair durumları farklı disiplinleri çalışan uzmanların ve akademisyenlerin perspektifinden ele alma şansı edinir.

Gençler yaşadıkları kentin daha adil, demokratik, ekolojik birer kent olabilmesi için kent hakkını ihlal eden sorunları "sivil izleme" yöntemiyle tespit eder ve raporlar. Daha sonrasında bu sorunlar yerel kamu çalışanları ile birlikte ele alınır ve ortaklaşa çözümler üretilmesi hedeflenir.

Kent Hakkı Okulu Nasıl İşler?

Sivil İzleme Nedir?

Sivil izleme, mevcut bir durum ve/veya hizmetin kalitesini ölçmek, hak ihlallerini tespit etmek için ana paydaşların aktif katılımını sağlamaya yönelik, doğrudan siviller (yararlanırlar) tarafından gerçekleştirilen eylemlerdir.

İzleme hem raporlama hem de savunuculuk süreçlerinin ilk adımıdır.

İzleme sürecinde mevcut politikalar, uygulamalar ve/ya kanunlar göz önüne alınmalıdır.

Neden Sivil İzleme Yapılır?

Temsili demokrasilerin kısıtlılığı, çoğunluğu temsilen seçilen vekillerin farklı grupların ihtiyaçlarını dillendirmede ve görünür kılmada yetersiz kalmalarıdır. Hatta bu vekiller çoğunlukla seçildiği çoğunluğun taleplerini de dile getirmekte yetersiz kalabilmektedir. Daha da kötüsü, yurttaşları temsil için seçilen bu vekiller, karar verme ve politika üretme süreçlerinde yurttaşların ihtiyaçlarını karşılamayan kararlar verebilir ve yurttaşların taleplerini duymayabilir.¹

Bu durumda ihtiyaç ve taleplerini iletmek ve karar verme mekanizmalarını etkilemek için yurttaşlar örgütlenirler. Genellikle sivil toplum örgütleri aracılığıyla örgütlenen yurttaşlar, taleplerini dile getirmek ve görünür kılmak için kampanyadan raporlamaya kadar farklı metotlar izleyebilirler.

Sivil izleme bu metotlardan biridir. Farklı ihtiyaç ve talepleri, farklı perspektiflerden ilgili durumu açıklamak ve görünmez olan konuları ortaya çıkarmak ve hak savunuculuğu yapmak için sivil izleme yapılır.

İnsan Hak ve Özgürlüklerin tam ve eşit fırsatlarla yararlanabilmesi için izleme önemlidir ve savunuculuk faaliyetleri için ilk adımdır.

Nasıl Sivil İzlemeci Olunur?

¹ <https://www.tog.org.tr/wp-content/uploads/2018/12/Adrese-Büyüteç—Gençlik-Alanı-Sivil-İzleme-Raporu.pdf>

Sivil İzleme Metodu

Sokağa çıkabilir, röportaj ya da anket yapabilir, ya da bilgisayar başı bir araştırma yapabilirsin.

NEYİN
İZLEDİĞİNİ ÖĞREN

01

BİLGİ TOPLA

03

SONUÇLARI
ANALİZ ET

05

02

NEDEN
İZLEDİĞİNİ BİL

04

GÖZLEMLE

06

RAPORLA

İzleme Çalışması için Yol Haritası

Hazırlık

- ▶ Sivil izleme yapmaya başlamadan önce ilgili konunun dersine katıldın mı?
- ▶ Temel soru ve sorunlardan haberdar mısın? Neyi, neden izliyorsun?
- ▶ İzleme sırasında, eğer bir kurum görüşmesi yapacaksan ilgili kurumlardan randevu aldın mı?
- ▶ Sivil izlemeye başlamadan önce bir kurumla görüşeceksen öncesinde prova yapabilir ve senaryo yazıp arkadaşlarında rol paylaşımı yapabilirsin.
- ▶ Hizmet veren kurumlara ilişkin olumsuz yargıların var mı? Biraz tarafsızlaşmaya ne dersin?
- ▶ Mevcut kurum hakkında daha önceden bilgisi olan kişilerle görüşüp bilgi alabilir ve deneyimlerini öğrenebilirsin.
- ▶ İzleme sonrasında dolduracağın rapora göz attın mı?

İzleme Çalışması için Yol Haritası

Katılımcı izleme sonrası;

- Sivil izleme raporunu gönderdin mi?
- Sivil izleme yapan ekipten diğer arkadaşlarında deneyim paylaşımı yaptın mı?
- İlgili konunun mevcut durumunu ve detaylarını ilgili yerel yönetim çalışanları ile görüştün mü?
- Sonraki izlemeler için kendini daha deneyimli hissediyor musun? Yolunda gitmeyen bir şey varsa bunu proje koordinatörüne hemen paylaşmaya ve çözüm bulmaya ne dersin?
- Herşey yolunda gittiye, bunu kutlamaya ne dersin?

Sivil İzleme Tüyoları

1

Evdn asla defterin ve kalemin olmadan çıkma

2

Keşfettiğin topluluğa saygılı ol. Bu doğa, insan veya başka türden her şey için geçerlidir.

3

İzleme yaptığın kurum ya da topluluk hakkındaki önyargılarından sıyrılmaya çalış

4

Yaptıklarının sebebi sorulursa, "Bir Araştırma Yürütüyorum" diyebilirsin.

5

Kişisel hayatın gizliliğine müdahale etmekten kaçın (Özel ve kamusal alanlar için de)

6

Sürecin keyfini çıkarmayı ihmal etme

Projenin İzleme ve Değerlendirmesi

Ne Demektir?

En temelde Proje İzleme; proje faaliyetlerinin başlangıçta kurgulanan hali ve takvimiyle gerçekleşmesine destek olmak amacıyla yapılır. Destek olmak demek projeye dışarıdan bakmanın yanı sıra, halihazırda proje devam ederken geri bildirimlerle sürecin iyileştirilmesi ve geliştirilmesini kapsar.

Proje değerlendirme ise, projenin sonunda amaçlarına ne ölçüde ulaştığını, beklenen etkinin/değişimin ne şekilde olduğu ve uzun vadede neler yapılabileceğine dair analiz ve sentez çalışmalarını içerir.

İzleme ve Değerlendirme

Nasıl Yapılır?

Proje süresi boyunca, projede yer alan (yürüten, etkilenen, katılan) tüm tarafların mümkün olan en üst seviyede katılımlarıyla, nicel ve nitel yöntemler kullanılarak izleme ve değerlendirme çalışmaları gerçekleşir.

Bu kimi zaman anket, kimi zaman gözlem, kimi zaman odak grup görüşmesi, kimi zaman yüzyüze değerlendirmeler olabilir. Her bir durumda elde edilen veriler hem sürecin devamını şekillendirmede hem de projenin sonucunda projenin başarısını değerlendirmede önemli araçlar olarak kullanılır.

Her Bir Ders Öncesi

Neden Ön-test, Son-test Dolduruyoruz?

Öntest-sontest çalışmalarının 2 temel amacı vardır.

- (1) Birincisi, proje faaliyetlerini projeye katılan gençlerin beklentileri doğrultusunda şekillenmesine destek olmak,
- (2) ikincisi de bu faaliyetler sonucunda projeden etkilenenler gençlerin bilgi/beceri/farkındalık düzeylerinde yaşanan değişimleri ölçerek projenin amaçlarına ne ölçüde yaklaşıldığına dair veri toplamaktır.

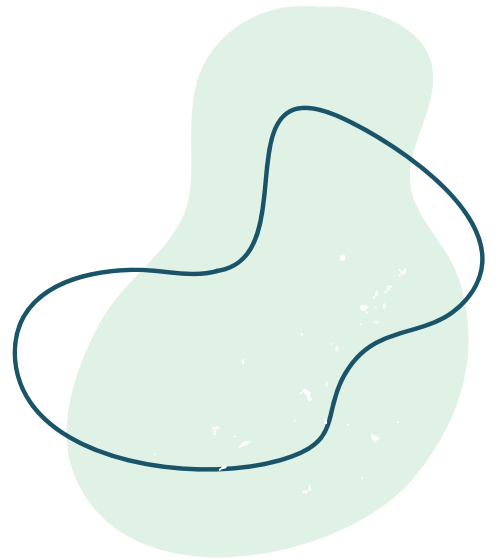
Kent Hakkı Okulu süresince katılımcıların öntesti doldurmaları ilk amaca önemli ölçüde hizmet edecektir. Bununla birlikte aynı katılımcıların sontest formunu da doldurması değişime/etkiye dair analiz yapabilmemize katkı sağlayacaktır.

Tüm ön-test ve son-testler anonim olarak ve aynı rumuzla doldurulması gerekmektedir.

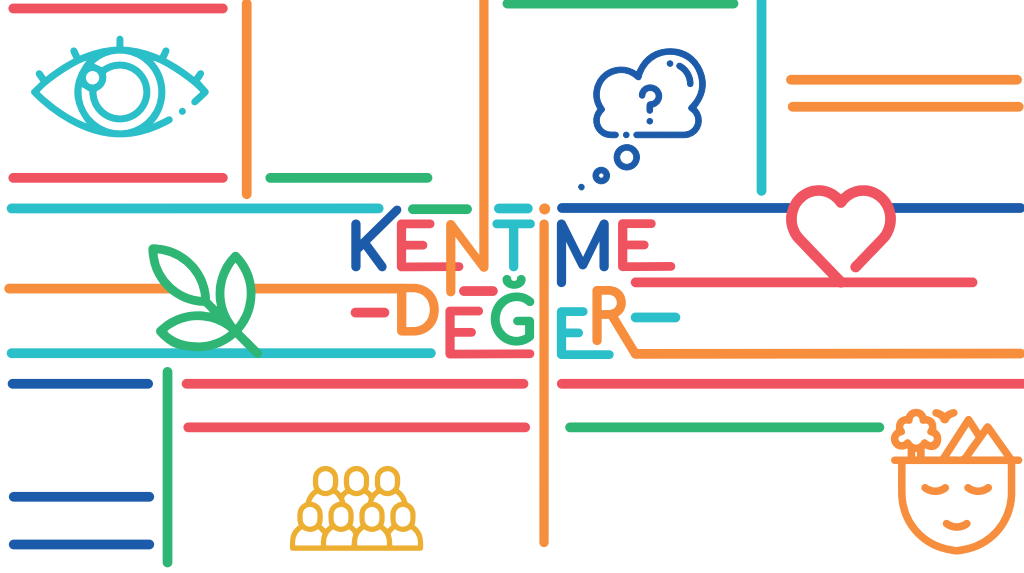
Sivil İzleme Uygulama Raporunu Doldururken

Raporu Doldururken:

- ▶ İzleme faaliyetinin amacını net bir şekilde anladığından emin ol. Emin değilsen hemen sor.
- ▶ Sadece ulaştığın verilere ya da tespitlere değil, sürecin nasıl geçtiğine de yer verebilirsin (Örn: bilgiler ulaşılabilir değil, raporun dili anlaşılır değil, bilgilere ulaşırken tanıştığın insanlar, mekan ve yerle ilgili izlenimlerin gibi)
- ▶ Yaptığın izleme faaliyeti ile yeni ne öğrendiğini, neyi fark ettiğini paylaşabilirsin (bu sana ilham veren ya da aydınlanma yaşadığın bir şey olabilir)
- ▶ İzlemesi yapılan belediye hizmetleri hakkında verilere dayandırılmayan kişisel eleştiriler ve yorumlardan kaçınmaya çalış.
- ▶ Detaylarda kaybolmamaya çalış. Kaybolduğunda hemen “izleme yaptığım konu neydi?” diye sor.
- ▶ Yaptığın bu çalışma hak temelli bir çalışmadır. Bu sebeple bu çalışmanın bir nota, yaptırıma dönüşmeyeceği her zaman aklında olsun.
- ▶ Bu çalışmayı kendi iradenle yaptığını unutma, gönüllü bir çalışma ve ekibin önemli bir parçasısın.
- ▶ İzleme faaliyetini yaparken kendini güvende hissetmiyorsan o anda sonlandırabilirsin.

“Ne tür bir kent istediğimiz sorusu ne tür toplumsal bağlar, doğa ile ilişki, yaşam biçimleri, teknolojiler ve güzel duyu değerleri arzuladığımız sorusundan ayrılamaz. Kent hakkı kent kaynaklarına ulaşma bireysel özgürlüğünden çok öte bir şeydir: Kenti değiştirerek kendimizi değiştirme hakkıdır. Ayrıca bireyselden çok ortak bir haktır çünkü bu dönüşüm kaçınılmaz olarak kentleşme süreçlerini yeniden şekillendirmek üzere ortaklaşa bir gücün kullanımına dayanır.”

David Harvey